

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kommunekonomiprogrammet för 2023 Hösten 2022

Kommunärenden

Finansministeriets publikationer – 2022:73

Finansministeriets publikationer 2022:73

Kommunekonomiprogrammet för 2023

Hösten 2022

Finansministeriet Helsingfors 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Finansministeriet

CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-367-093-8

ISSN pdf: 1797-9714

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2022 Finland

Kommunekonomiprogrammet för 2023 Hösten 2022

Finansministeriets publikationer 2022:73		Tema	Kommunärenden
Utgivare	Finansministeriet		
Utarbetad av	Finansministeriet		
Språk	svenska	Sidantal	81

Referat

Kommunekonomiprogrammet för hösten 2022 har utarbetats i samband med budgetpropositionen för 2023. Programmet preciserar det kommunekonomiprogram för 2023–2026 som publicerades våren 2022. Den kommunala ekonomins utveckling och effekterna av regeringens åtgärder på den kommunala ekonomin beskrivs i programmet utifrån den nyaste information som finns tillgänglig. I programmet har effekterna av regeringens åtgärder utvärderats till de delar det finns regeringsbeslut om åtgärderna och deras effekter är kända.

Kommunekonomiprogrammet fördjupar den bedömning av kommunernas ekonomi som ingår i budgetberedningen. Syftet med kommunekonomiprogrammet är att bedöma läget för den kommunala ekonomin samt kommunernas förutsättningar att klara av att ordna basservice i enlighet med finansieringen och de åtgärder som anges i budgetpropositionen. I programmet prioriteras granskningen av den kommunala ekonomins utvecklingsperspektiv och statens åtgärder. Effekterna av åtgärderna har bedömts utifrån kommunalekonomin som helhet, enligt kommunstorleksgrupp och med avseende på genomförandet av finansieringsprincipen. Finansministeriets ekonomiska avdelning har berett den utvecklingsprognos för den kommunala ekonomin som presenteras i kommunekonomiprogrammet i enlighet med begreppen i kommunernas bokföring.

Kommunekonomiprogrammet har beretts vid ett av finansministeriet utnämnt sekretariat som har representanter från dels alla centrala ministerier som bereder sådan lagstiftning om kommunernas uppgifter och åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin, dels Kommunförbundet. Förhandlingarna mellan staten och kommunerna har förts vid delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning, samt vid den ekonomisektion som utför det beredande arbetet. Regeringen har behandlat kommunekonomiprogrammet i samband med förhandlingarna om statens budgetproposition för 2023.

Nyckelord kommunärenden, kommunalekonomi, statsbidrag till kommunerna, kommunernas uppgifter, kommunernas skatteinkomster, kommuner, kommunernas inkomster, kommunernas utgifter, kommunkoncerner

---

ISBN PDF	978-952-367-093-8	ISSN PDF	1797-9714

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-093-8>

Kuntatalousohjelma vuodelle 2023 Syksy 2022

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:73		Teema	Kunta-asiat
Julkaisija	Valtiovarainministeriö		
Yhteisötekijä	Valtiovarainministeriö		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	81

Tiivistelmä

Syksyn 2022 kuntatalousohjelma on laadittu valtion vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä. Laadittu ohjelma tarkentaa keväällä 2022 julkaistua, vuosia 2023–2026 koskevaa kuntatalousohjelmaa. Kuntatalouden kehitystä ja hallituksen toimenpiteiden vaikutuksia kuntien talouteen kuvataan ohjelmassa uusimman käytössä olevan tiedon pohjalta. Hallituksen toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu ohjelmassa niiltä osin kuin toimenpiteistä on olemassa hallituksen päätökset ja toimenpiteiden vaikutukset ovat tiedossa.

Kuntatalousohjelma syventää talousarviovalmistelun kuntataloutta koskevaa arviointia. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin sekä rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto on valmistellut kuntatalouden kehitysarvion, joka esitetään kuntatalousohjelmassa kuntien kirjanpidon käsittein.

Kuntatalousohjelma on valmisteltu valtiovarainministeriön nimeämässä sihteeristössä, jossa ovat mukana kaikki keskeiset kuntien tehtävälainsäädäntöä ja kuntatalouteen vaikuttavia valtion toimenpiteitä valmistelevat ministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto. Valtion ja kuntien välinen neuvottelu on käyty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa sekä sille valmistelutyötä tekevässä talousjaostossa. Hallitus on käsitellyt kuntatalousohjelman valtion vuoden 2023 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissa.

Asiasanat kunta-asiat, kunnat, kuntien tulot, kuntien menot, kuntakonsernit, kuntatalous, kuntien valtionavut, kuntien tehtävät

ISBN PDF 978-952-367-093-8 **ISSN PDF** 1797-9714

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-093-8>

Local Government Finances Programme for 2023 Autumn 2022

Publications of the Ministry of Finance 2022:73	Subject	Local Government Affairs
Publisher	Ministry of Finance	
Group author	Ministry of Finance	
Language	Swedish	Pages 81

Abstract

The Local Government Finances Programme for 2023 was drawn up in autumn 2022 in connection with preparation of the Government's budget proposal for 2023. The Programme elaborates on the information in the Local Government Finances Programme 2023–2026, published in spring 2022. The development of local government finances and the impact of the Government's measures on local government finances are set out in the Programme on the basis of the latest information available. The impact of the Government's measures has been estimated in so far as there are government decisions on the measures and the effects are known.

The Local Government Finances Programme adds depth to the review of local government finances in the budget preparations. The purpose of the Local Government Finances Programme is to assess the current state of local government finances and the scope for municipalities to successfully arrange basic public services with the funding provided under the budget proposal and based on the measures decided by the Government. The Local Government Finances Programme focuses particularly on examining central government measures and the development outlook for local government finances. Impact assessments have been made from the viewpoint of local government finances as a whole, municipalities grouped by size category, and implementation of the principle of adequate financial resources. The Economics Department of the Ministry of Finance has drafted a trend projection for local government finances, which in this Programme is presented in local government accounting terms.

The Local Government Finances Programme was drafted by a secretariat appointed by the Ministry of Finance consisting of all the key ministries involved in the preparation of central government measures affecting local government finances and in the drafting of legislation on local government functions, as well as the Association of Finnish Local and Regional Authorities. Negotiations between central and local government were held in the Advisory Committee on Local Government Finances and Administration and in a finance subcommittee conducting preparatory work for the Committee. The Government discussed the Local Government Finances Programme in the negotiations on the budget proposal for 2023.

Keywords local government affairs, local government finances, central government transfers to local government, local government duties, local government tax revenue, local government, local government revenue, local government expenditure, local authority corporation

---

ISBN PDF	978-952-367-093-8	ISSN PDF	1797-9714

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-093-8>

Innehåll

Sammandrag	7
Inledning	15
1 Lägesbild av den kommunala ekonomin hösten 2022	16
2 Den kommunala ekonomin i statens budgetproposition för 2023	31
2.1 Statsbidrag till kommunerna	31
2.2 Effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin	32
2.3 Effekten på den kommunala ekonomin av ändringar i beskattningsgrunderna och betalningsgrunderna	33
3 Statens åtgärder som rör kommunerna och deras effekter på kommunerna	36
3.1 Konsekvenser av social- och hälsovårdsreformen för den kommunala ekonomin.	36
3.2 Andra åtgärder	41
4 Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin och trycket på att anpassa ekonomin	57
4.1 Allmän ekonomisk utveckling	57
4.2 Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin	59
4.3 Kommunernas skatteinkomster	66
4.4 Trycket på att anpassa ekonomin, enligt kommungrupp	67
Bilagor	74

Sammandrag

Stark kommunal ekonomi 2021 tack vare statens coronastöd och en snabb ökning i skatteinkomsterna

För den kommunala ekonomin var 2021 det andra starka året i rad. Räkenskapsperiodens sammanlagda resultat för kommunerna och samkommunerna visade ett överskott på omkring 1,6 miljarder euro och verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var nästan i balans. Trots en liten minskning låg årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat fortfarande nästan på en lika exceptionellt god nivå som under 2020. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde ökade i sin tur med knappt 300 miljoner euro jämfört med året innan.

Både kommunernas och samkommunernas omkostnader ökade fort efter den långsamma ökningen 2020, medan ökningen i verksamhetsintäkterna var relativt sett ännu kraftigare. Ökningen i verksamhetsintäkterna påskyndades av att samkommunernas försäljningsinkomster steg betydligt och av att tyngdpunkten i fördelningen av statens coronastöd ändrades från statsandelar till statsunderstöd. Till följd av den kraftiga ökningen i verksamhetsintäkterna förblev ökningen i verksamhetsbidraget måttlig, drygt 2 procent. De statliga stöd som betalades ut med anledning av coronaepidemin var såsom året innan betydande, sammanlagt cirka 2,5 miljarder euro, vilket avsevärt bidrog till att det ekonomiska läget i kommunerna var fortsatt starkt.

Skatteinkomsterna steg gynnsammare än förväntat. Framför allt inkomsterna från samfundsskatten och fastighetsskatten ökade betydligt, medan ökningen i kommunalskatten förblev cirka 2 procent. Den temporära höjningen av kommunernas andel av samfundsskatten med 10 procentenheter, som ingick i stödpaketet till kommunsektorn med anledning av coronaepidemin, tillämpades fortfarande 2021. Statsandelarna minskade däremot med närmare 10 procent, eftersom största delen av coronastöden för 2021 beviljades i form av statsunderstöd i stället för som statsandelar såsom 2020.

Ökningen i lånestocken avtog till 0,66 miljarder euro (2,8 procent), medan den året innan hade varit 1,5 miljarder euro (6,7 procent). Nettoinvesteringarna minskade med omkring 0,6 miljarder euro från året innan. Detta minskade delvis behovet av att ta lån för den kommunala ekonomin och inverkade på att årsbidraget översteg nettoinvesteringarna med närmare 0,5 miljarder euro.

Ett utvärderingsförfarande på grund av en svag ekonomi inleddes inte i några nya kommuner och samkommuner på basis av boksluten för 2021. Kriterierna för utvärderingsförfarandet uppfylldes dock i fem kommuner och två samkommuner. Dessa kommuner och samkommuner har antingen tidigare omfattats av utvärderingsförfarande eller gjort upp planer för att sanera ekonomin med anledning av statsministeriets kontakt.

Statliga åtgärder i budgetpropositionen för 2023 som påverkar den kommunala ekonomin

Sameffekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin 2023 ligger nära neutral jämfört med den ordinarie budgeten för 2022. De utvidgningar av uppgifter och skyldigheter som fastställs i regeringsprogrammet har mestadels gjorts redan under tidigare år, och en del av de tidsbundna ökningarna av statsunderstöden upphör vid utgången av 2022. En full statsandel anvisas för kommunernas nya och utvidgade uppgifter, och kommunerna kompenseras för de ändringar i beskattningsgrunderna som staten har fastställt.

Ikraftträdandet av social- och hälsovårdsreformen gör att 2023 kommer att vara ett historiskt år. I anslutning till reformen överförs ansvaret för att organisera social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena och från kommunerna överförs inkomster till ett belopp motsvarande de överförda kostnaderna till staten för finansiering av verksamheten i välfärdsområdena. Enligt de nu gällande beräkningarna överförs kostnader till ett totalbelopp av cirka 21,2 miljarder euro. Den största posten bland de inkomster som överförs utgörs av kommunalskatt, ungefär 13,11 miljarder euro, vilket verkställs genom att de kommunala skattesatserna jämnt sänks med 12,64 procentenheter. Av samfundsskatten överförs en tredjedel av kommunernas utdelningsandelar, det vill säga cirka 0,82 miljarder euro. Av statsandelen för kommunal basservice överförs sammanlagt 5,36 miljarder euro och av kompensationen för skatteförluster sammanlagt 1,94 miljarder euro.

Kommunernas kostnader för att anordna småbarnspedagogik för barn från Ukraina ersätts med statsunderstöd baserat på utfallet. Dessutom höjs anslaget till förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen med 120 miljoner euro, anslaget till integrationsutbildning i anslutning till fritt bildningsarbete med 5 miljoner euro och anslaget till understöd för undervisning av elever med finska eller svenska som andra språk och för undervisning i elevens eget modersmål med 2,5 miljoner euro.

Från och med 2023 stärks finansieringsunderlaget för yrkesutbildningen permanent, och till den kommunala ekonomin fördelas cirka 37 miljoner euro av beloppet. Dessutom utökas utbildningen av omsorgsassistenterna både i form av arbetskraftsutbildning och genom att tilläggsfinansiering fördelas till Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. I enlighet med tidigare beslut fördelas tilläggsfinansiering 2023 till närvarodarutbildning som svar på ändringen av personaldimensioneringen. Dessutom fortsätter det gradvisa genomförandet av utvidgningen av läroplikten och av den avgiftsfria utbildningen på andra stadiet. Även försöket med en reform av grunderna för bestämmande av utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning fortsätter.

För investeringar i utveckling av trafikledsätverket anvisas ett anslag på 15 miljoner euro för 2023 till genomförande av ett projekt för förbindelsen mellan landsväg 8155 och Uleåborg hamn (Poikkimaantie). Dessutom understöder staten i enlighet med MBT-avtalen stadsregionernas spårtrafikprojekt så att 21,5 miljoner euro anvisas för 2023. År 2023 är spårvägarna i västra Helsingfors, inklusive planering och byggande av en snabbspårväg på Vichtisvägen, det mest betydande projektet räknat i euro.

Skattereformen i anslutning till social- och hälsovårdsreformen är den mest betydande ändringen av beskattningsgrunderna 2023. Dessutom kommer kommunernas skatteinkomster att sjunka, eftersom regeringen inför ett tillfälligt elavdrag för inkomstskatten på grund av uppgången i elpriserna. År 2023 gäller fortfarande det höjda resekostnadsavdraget. Kommunernas skatteinkomster minskar även något med anledning av en höjning av avdraget för förvärvande av inkomst för äldre, lättnader i självriskan för avdrag för arbetsresor för de som återgår till arbetet efter familjeledighet och ett tilläggsavdrag för FoUI-verksamhet. Dessutom görs en indexjustering i grunderna för beskattning av förvärvsinkomster så att justeringen motsvarar ändringen i förtjänstnivåindex.

Till följd av att avgifterna för småbarnspedagogik sänks den 1 augusti 2023 sjunker kommunernas avgiftsinkomster uppskattningsvis med 29 miljoner euro under 2023 och varaktigt med 70 miljoner euro från och med 2024. För att kompensera effekterna av sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik och höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjs kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten. Detta ökar skatteutfallet i kommunerna med cirka 90 miljoner euro 2023 och debiteringen med cirka 100 miljoner euro.

Till följd av social- och hälsovårdsreformen sjunker statsandelnivåerna avsevärt, medan indexjusteringar, invandring och utvidgningar av uppgifter bidrar till att öka statsbidragen

I statens budgetproposition för 2023 är kommunernas statsbidrag (kalkylerade statsandelar, statsunderstöd och kompensation för skatteförluster) sammanlagt 5,4 miljarder euro, cirka 7,5 miljarder euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Minskningen beror främst på social- och hälsovårdsreformen.

För statsandelen för kommunal basservice anvisas omkring 2,7 miljarder euro och den minskar med omkring 5,2 miljarder euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2022. Statsandelen för basservice minskar inte enbart till följd av social- och hälsovårdsreformen, utan även på grund av de omfördelningar som regeringen fastställt. Deras effekt är 43 miljoner euro under 2023. Nio miljoner euro av minskningen genomförs så att överföringarna från statsandelen till understöden för kommunsammanslagningar reduceras. För främjande av digitalisering i kommunerna anvisas ingen finansiering längre under 2023 som överföring från statsandelen för kommunal basservice. Som en del av omfördelningarna görs dock under 2023 ett temporärt avdrag för statsandelen, 10 miljoner euro, som motsvarar den tidigare överföringen gällande utveckling av digitaliseringen.

Statsandelen för kommunal basservice ökar framför allt till följd av en indexhöjning på 3,8 procent och en ökning av statsandelen med omkring 89 miljoner euro till följd av indexhöjningen. De nya och mer omfattande uppgifterna innebär att statsandelarna ökar med cirka 15 miljoner euro. Av dessa är de åtgärder som riktas till stödet för småbarnspedagogik (8,75 miljoner euro) och det engagerande arbetet i skolgemenskapen (3,33 miljoner euro) ekonomiskt sett mest betydande. Dessutom ökar statsandelen bland annat till följd av att den tidigare minskningen av statsandelen för läkar- och ambulanshelikopter verksamhet slopas i och med social- och hälsovårdsreformen (22,6 miljoner euro), att kommunernas betalningsandel för det grundläggande utkomststödet ändras (22,4 miljoner euro) och att avdraget i anslutning till pensionsstödet för långtidsarbetslösa ändras (6,1 miljoner euro).

Statsandelen för kommunal basservice sjunker med 1,50 procentenheter, från 23,59 procent till 22,09 procent. Nedgången kan främst förklaras med de nya tilläggsdelarna för främjande av hälsa och välfärd, för ökat invånarantal och för fjärrort 2023. De ska finansieras i statsandelssystemet genom sänkning av statsandelsprocenten. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas inte 2023, eftersom en justering av kostnadsfördelningen enligt den övergångsbestämmelse som i samband med social- och hälsovårdsreformen togs in i lagen om statsandel för kommunal basservice görs nästa gång först i samband med statsbudgeten för 2025.

Den kompensation som betalas ut till kommunerna för de ändringar av beskattningsgrunderna som staten fastställt är totalt cirka 862 miljoner euro, det vill säga cirka 1,8 miljarder euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2022. Kompensationen för kommunernas skatteförluster minskar avsevärt till följd av social- och hälsovårdsreformen.

Av statsandelarna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde hänförs sig uppskattningsvis 1,3 miljarder euro till den kommunala ekonomin, och de ökar med omkring 160 miljoner euro från året innan. Indexhöjningen ökar kommunernas statsandel med cirka 54 miljoner euro. I enlighet med regeringens riktlinjer ska den minskning i verksamhetsvolymen och kostnaderna som orsakats av coronaepidemin inte sänka finansieringsnivån och fördelningen under de närmaste åren. Därför görs justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde 2023.

Finlands ekonomi växer trögt under 2023

På grund av Rysslands invasion av Ukraina har osäkerheten enligt lägesbilden för ekonomin ökat avsevärt i år. Priserna på energi, råvaror och livsmedel har stigit mycket snabbt och på grund av kriget har utsikterna för Finlands utrikeshandel försvagats betydligt. I början av 2022 utvecklades produktionen fortfarande gynnsamt och sysselsättningsgraden steg också i snabb takt. På grund av uppgången i konsumentpriserna uppskattas emellertid hushållens köpkraft bli svagare och konsumtionen och den ekonomiska tillväxten förväntas avta betydligt i slutet av 2022 och i början av 2023. Dessutom gör den ökade osäkerheten att investeringar skjuts upp till framtiden. Ökningen i bruttonationalprodukten förväntas avta från 1,7 procent i år till 0,5 procent under 2023. Den årliga BNP-tillväxten förväntas vara cirka 1,4 procent under 2024–2026.

Faktorer av engångskaraktär bidrar till att stärka den kommunala ekonomin 2022–2023

Utifrån ekonomiska nyckeltal ser år 2022 positivt ut för den kommunala ekonomin. Enligt prognosen bidrar den gynnsamma ökningen i skatteinkomsterna till att årsbidraget ligger på nästan samma nivå som året innan och verksamhetens och investeringarnas kassaflöde blir positivt. En bakgrundsfaktor är dock bolagiseringen av Helsingfors stads trafikverk (HST). Till följd av bolagiseringen ökar verksamhetens och investeringarnas kassaflöde med ett engångsbelopp på närmare 700 miljoner euro.

I och med social- och hälsovårdsreformen förändras nyckeltalen för den kommunala ekonomin avsevärt när kostnaderna för social- och hälsovården och räddningsväsendet samt motsvarande finansiering utsluts. De stora procentförändringarna i de ekonomiska siffrorna 2023 beror bland annat på att kostnaderna har ökat i snabb takt. Prisindexet för basservicen, som beskriver kostnadsutvecklingen i kommunerna, ändras med 3,8 procent under 2023. Inkomstutvecklingen inom kommunsektorn är den till vikten mest betydande faktor som påverkar kostnadsutvecklingen och som kommer att öka genom den avtalslösning som nåddes inom kommunsektorn i början av juni. Efter reformen har de uppgifter som ingår i den kommunala ekonomin allt större fokus på småbarnspedagogiken och utbildningen. Det sammanlagda behovet av service inom småbarnspedagogiken och utbildningen minskar till följd av nativitetssänkningen, som fortsatt under hela 2010-talet.

Enligt utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin är 2023 till och med ett rekordstarkt år tack vare tidpunkten för genomförandet av social- och hälsovårdsreformen. Från och med ingången av 2023 ansvarar kommunerna inte längre för nettokostnaderna för social- och hälsovården och räddningsväsendet, men reformens skatteinkomst-sänkande effekt för kommunerna syns ännu inte till fullo i kommunal- och samfundsskatteinkomsterna. En del av kommunal- och samfundsskatteinkomsterna för tidigare år redovisas för 2023 enligt de tidigare kommunalskattesatserna och utdelningen av samfundsskatteinkomsterna. Detta förväntas öka den kommunala ekonomin med cirka 1,2 miljarder euro 2023. Årsbidraget är tillräckligt för att klart täcka avskrivningarna, och verksamhetens och investeringarnas kassaflöde förväntas vara plus cirka 1,2 miljarder euro 2023.

Den kommunala ekonomin underlättas i och med social- och hälsovårdsreformen när kommunerna inte längre ska ansvara för de snabbast växande utgifterna. Enligt tryckkalkylen räcker årsbidraget till för att täcka avskrivningarna under alla granskningsår. Efter social- och hälsovårdsreformen kommer det dock att vara en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster i den kommunala ekonomin och under 2024–2026 är de totala utgifterna något högre än inkomsterna. När social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendets tjänster överförs till välfärdsområdena, minskar dessutom kommunernas möjligheter att balansera sin ekonomi genom att anpassa utgifterna. Samtidigt förblir investeringsbehoven stora bland annat på grund av byggnadsbeståndets ålder, migrationen och omvärlden. Det innebär att behovet av strukturella reformer som ökar produktiviteten och effektiviteten kvarstår även efter social- och hälsovårdsreformen.

Enligt utvecklingsprognosen ökar omkostnaderna för den kommunala ekonomin med i snitt 2,9 procent och verksamhetsinkomsterna med i snitt 0,7 procent under 2024–2026. Ökningen i omkostnaderna beror främst på stigande priser. Räknat med prisindexet för basservicen förväntas priserna stiga med i snitt 3,6 procent per år. Skatteinkomsterna sjunker fortfarande under 2024. Nedgången är en följd av att effekten av social- och hälsovårdsreformen återspeglas i kommunernas skatteinkomster i full skala med

viss fördröjning, eftersom skatterna för ett skatteår flyter in under flera kalenderår. Under 2025–2026 ökar skattefinansieringen med i genomsnitt 3,0 procent per år.

Lånestocken i den kommunala ekonomin fortsätter att växa betydligt långsammare än under det senaste årtiondet i genomsnitt. Enligt utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin ökar lånestocken till 21,1 miljarder euro före 2026. Räntenivån har sedan länge varit exceptionellt låg, men räntemiljön har börjat normaliseras efter en flera år lång ovanlig situation med negativa nominella räntor. Detta kommer också att leda till en ansträngd skuldsatt kommunal ekonomi.

Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin är en så kallad tryckkalkyl som beskriver utvecklingen av den kommunala ekonomin i och med de beslut och åtgärder som hittills fattats respektive genomförts. Prognosen innehåller inga antaganden om kommande ändringar av skattesatserna eller om andra nya beslut, såsom beslut om den kommande regeringens eller kommunernas och samkommunernas åtgärder under 2023–2026.

Det beräknade trycket på att anpassa ekonomin ökar i alla kommunstorleksgrupper i slutet av ramperioden

Kommunekonometriprogrammet ska innehålla en bedömning av förändringarna i kommunernas strukturella saldon både utifrån utsikterna för hela landet och enligt kommungrupp. I programmet beskrivs balansen i finansieringen av kommunerna med hjälp av begreppet verksamhetens och investeringarnas kassaflöde. Enkelt uttryckt beskriver detta nyckeltal det negativa trycket på att öka lånestocken eller höja skattesatsen och den positiva kalkylerade möjligheten till bland annat låneamorteringar eller sänkningar av skattesatsen.

Bedömt som en helhet och med beaktande av osäkerhetsfaktorerna för tryckkalkylen kan det konstateras att det beräknade trycket på att höja kommunalskattesatsen i de flesta kommunstorleksgrupper ligger på en fortsatt måttlig nivå under ramperioden. I vissa kommunstorleksgrupper finns det också en beräknad marginal för att sänka skattesatsen för vissa enskilda år. I flera små kommuner är dock höjningstrycket högt, vilket även avspeglas som ett negativt årsbidrag och ett negativt resultat för räkenskapsperioden. Dessa kommuner bör ägna uppmärksamhet åt att stärka årsbidraget för att en skuldsättning som sker under en längre tidsperiod inte ska bli ett problem i förhållande till inkomstbasen. Om skattebasen undergrävs kan det utgöra en risk, särskilt i mindre kommunstorleksgrupper, om den demografiska utvecklingen enligt befolkningsprognosen fortsätter och utflyttningsöverskottet fortfarande utvecklas som förväntat.

Under granskningsperioden påverkas den kommunala ekonomin av många olika förändringsfaktorer. Därför bör man förhålla sig till beräkningarna för de olika kommunstorleksgrupperna med försiktighet. Granskningen beskriver utvecklingen och läget för ekonomin i kommuner i olika storleksklasser, men den bör inte användas som underlag för några långtgående tolkningar.

Inledning

Kommunekonomiprogrammet har utarbetats i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2023. Programmet preciserar det kommunekonomiprogram för 2023–2026 som publicerades våren 2022. Den kommunala ekonomins utveckling och effekterna av regeringens åtgärder på kommunernas och samkommunernas ekonomi beskrivs i programmet utifrån den nyaste information som finns tillgänglig. I programmet har man bedömt effekterna av regeringens åtgärder till den del det finns regeringsbeslut om åtgärderna och effekterna är kända.

Kommunekonomiprogrammet fördjupar den bedömning av den kommunala ekonomin som görs i samband med budgetberedningen. Syftet med kommunekonomiprogrammet är att bedöma den kommunala ekonomins tillstånd och kommunernas möjligheter att klara av att ordna basservicen i enlighet med den finansiering som anges i propositionen om statsbudgeten och de åtgärder som beslutats.

Kommunekonomiprogrammet fokuserar på granskningen av utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin och av de statliga åtgärderna. Effekterna av åtgärderna har bedömts utifrån den kommunala ekonomin som helhet, enligt kommunstorleksgrupp och med avseende på genomförandet av finansieringsprincipen. Finansministeriets ekonomiska avdelning har berett utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin, som beskrivs i kommunekonomiprogrammet med de begrepp som används i kommunernas bokföring.

Kommunekonomiprogrammet har beretts av ett sekretariat som utsetts av finansministeriet. Sekretariatet har representation från samtliga relevanta ministerier som bereder lagstiftning om kommunernas uppgifter och statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin, samt från Finlands Kommunförbund. Förhandlingarna mellan staten och kommunerna har förts i Delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning, samt i ekonomisektionen som bereder ärenden åt delegationen. Regeringen har behandlat kommunekonomiprogrammet i samband med budgetförhandlingarna (budgetmanglingen) som gällde år 2023.

Kommunekonomiprogrammet har offentliggjorts på finansministeriets webbplats på www.vm.fi/kommunekonomiprogrammet.

1 Lägesbild av den kommunala ekonomin hösten 2022

Den kommunala ekonomin behandlas i kommuneekonomiprogrammet med de begrepp som används inom kommunernas räkenskaper. Granskningen av kommuneekonomiprogrammet omfattar ekonomin i kommunerna, samkommunerna och kommunkoncernerna i Fastlandsfinland. I kommuneekonomiprogrammet hösten 2022 bygger bedömningen av läget inom den kommunala ekonomin på de bokslutsuppgifter för kommunerna, kommunkoncernerna och samkommunerna 2021 som rapporterats till Statskontoret och som offentliggjordes i början av juni.

Vid granskningen av bokslutsuppgifterna ska hänsyn tas till att uppgifter för en del kommuner och kommunkoncerner saknades i skrivande stund. När det gäller uppgifterna för 2021 och senare tillkommer rapporteringen av ekonomiska uppgifter Statskontoret, inte längre Statistikcentralen, vilket delvis har medfört problem med rapporteringen av uppgifterna. Vid granskningen av bokslutsuppgifterna ska hänsyn tas till att en del kommuner och samkommuner inte hade rapporterat sina uppgifter till Kommunekonomin informationstjänst vid Statskontoret före tidsfristen. Uppgifterna saknades för sammanlagt *åtta kommuner och tre kommunkoncerner*. De uppgifter som saknades har till exempel inte ersatts med uppgifter från året innan. Därför är bland annat investeringarna och lånen 2021 i verkligheten något större än vad som angetts i detta sammanhang.

Lägesbilden av den kommunala ekonomin har behandlats utförligt även i kommuneekonomiprogrammet våren 2022¹ och i promemorian² om bokslutsuppgifterna för 2021 för kommuner, kommunkoncerner och samkommuner i Fastlandsfinland, vilken finansministeriet publicerade separat i juni 2022.

Centrala punkter och observationer

- Årsbidraget för **den kommunala ekonomin** (kommunerna och samkommunerna sammanlagt) var, såsom året innan, starkt och tillräckligt för att täcka avskrivningarna och nettoinvesteringarna, vilket var rätt exceptionellt.

1 Kommunekonomiprogrammet 2023–2026, våren 2022

2 Bokslut för kommunerna, kommunkoncernerna och samkommunerna i Fastlandsfinland 2021

Årsbidraget minskade dock med drygt 100 miljoner euro jämfört med året innan. Räkenskapsperiodens resultat låg på nästan samma starka nivå som året innan och var 1,6 miljarder euro.

- Det fortsatt starka årsbidraget byggde på att verksamhetsbidraget ökade måttligt och skatteinkomsterna betydligt. Statsandelarna minskade däremot avsevärt, med närmare 10 procent.
- Såsom året innan var stödpaketet till kommunsektorn med anledning av coronaepidemin i sin helhet betydande, sammanlagt knappt 2,5 miljarder euro, vilket delvis bidrog till att den kommunala ekonomin i stort sett fortfarande var i balans.
- Nettoinvesteringarna minskade med cirka 0,6 miljarder euro jämfört med året innan och därför var årsbidraget, trots att det försvagades något, tillräckligt för att täcka nettoinvesteringarna.
- Ökningen i lånestocken avtog till 2,8 procent (cirka 0,66 miljarder euro), medan den året innan hade varit 6,7 procent (1,5 miljarder euro).
- **Kommunernas** årsbidrag var starkt som förväntat, trots att det minskade med cirka 300 miljoner euro jämfört med året innan. Årsbidraget räckte till för att täcka både avskrivningarna och nettoinvesteringarna. Räkenskapsperiodens resultat, 1,48 miljarder euro, var starkt såsom året innan.
- Verksamhetskostnaderna och verksamhetsintäkterna ökade betydligt. Ökningen i verksamhetsbidraget var emellertid måttlig, 2,6 procent, eftersom intäkterna relativt sett steg kraftigare till följd av coronastöden.
- Ökningen i skatteinkomsterna var till och med bättre än förväntat, sammanlagt 6 procent. Framför allt inkomsterna från samfundsskatten och fastighets-skatten ökade betydligt, medan ökningen i inkomsterna från kommunalskatten förblev cirka 2 procent.
- Nettoinvesteringarna minskade med knappt över 400 miljoner euro, vilket delvis är en förklaring till att lånestocken låg på samma nivå som året innan.
- **Samkommunernas** årsbidrag förbättrades med omkring 200 miljoner euro jämfört med året innan. Årsbidraget räckte till för att täcka avskrivningarna, men inte nettoinvesteringarna. Senast var samkommunernas årsbidrag tillräckligt för att täcka avskrivningarna 2017.
- Räkenskapsperiodens resultat var positivt, cirka 160 miljoner euro. Särskilt sjukvårdsdistriktens resultat förstärktes och blev totalt sett positiva, cirka 68 miljoner euro, medan resultatet 2020 var negativt, omkring -89 miljoner euro.
- Till följd av en stark ökning i verksamhetsintäkterna (7,1 procent) förbättrades verksamhetsbidraget med hela 22 procent jämfört med året innan. Största delen av ökningen bestod av försäljningsintäkter. De övriga kostnaderna ökade också betydligt (6,5 procent).

- Nettoinvesteringarna minskade med 140 miljoner euro jämfört med året innan och uppgick till omkring 1,24 miljarder euro. Lånestocken ökade dock till totalt 6,2 miljarder euro, med cirka 650 miljoner euro.
- **Kommunernas** årsbidrag var också starkt, trots att det minskade med cirka 150 miljoner euro jämfört med året innan. Årsbidraget räckte till för att täcka både avskrivningarna och nettoinvesteringarna. Årsbidraget varit inte negativt i en enda kommunkoncern.
- Ökningen i lånestocken, 2,8 procent, var måttligare än föregående år, eftersom resultatet var gott och nettoinvesteringarna minskade med närmare 0,6 miljarder euro. Lånestocken var 42,3 miljarder euro och nettoinvesteringarna 6,7 miljarder euro.
- Nya **utvärderingsförfaranden** inleddes inte i några kommuner och samkommuner utifrån boksluten för 2021.

Trots att årsbidraget minskade något var den kommunala ekonomin fortsatt stark såsom året innan

Med kommunal ekonomi avses i detta sammanhang kommunerna och samkommunerna i Fastlandsfinland sammanlagt (interna poster har eliminerats). Den stora bilden av den kommunala ekonomin förändrades nästan inte alls jämfört med de bokslutsprognoser som offentliggjordes i början av året. Trots att årsbidraget minskade något var den kommunala ekonomin i sin helhet relativt stark såsom året innan. Årsbidraget i den kommunala ekonomin sjönk till sammanlagt 4,6 miljarder euro, med drygt 100 miljoner euro, men var ändå tillräckligt för att täcka både avskrivningarna och nettoinvesteringarna. Räkenskapsperiodens resultat var klart positivt, 1,6 miljarder euro, och låg på nästan samma nivå som året innan (tabell 1).

Det fortsatt starka årsbidraget byggde på att verksamhetsbidraget ökade måttligt och skatteinkomsterna betydligt. Statsandelarna minskade däremot avsevärt, med närmare 10 procent. Det berodde på att fokus i fördelningen av statliga stöd med anledning av coronaepidemin ändrades från statsandelar till statsunderstöd. Stödpaketet för kommunsektorn var såsom året innan rätt betydande, sammanlagt nästan 2,5 miljarder euro. År 2020 uppgick stödpaketet också till cirka 2,5 miljarder euro. Statens stödpaket har därmed säkerställt att de direkta negativa ekonomiska konsekvenserna av coronaepidemin för den kommunala ekonomin har täckts i sin helhet, och stödpaketet har till och med stärkt den kommunala ekonomin under 2020 och 2021.

Både kommunernas och samkommunernas verksamhetskostnader ökade betydligt jämfört med året innan. Eftersom verksamhetsintäkterna ändå ökade kraftigare än verksamhetskostnaderna, var ökningen i verksamhetsbidraget inom hela den kommunala ekonomin måttlig, något över 2 procent. Ökningen i verksamhetskostnaderna berodde förmodligen på att coronaepidemin drog ut på tiden, en del social- och hälsovårdsfunktioner startade om, vårdköerna började förkortas och ökningen i verksamhetskostnaderna 2020 med anledning av coronaepidemin i allmänhet förblev exceptionellt liten. Orsaken till att verksamhetsintäkterna ökade avsevärt var i sin tur främst ovannämnda statsunderstöd med anledning av coronaepidemin och den starka ökningen i försäljningsintäkterna.

En mer betydande ökning i skatteinkomsterna, cirka 6 procent, än förväntat säkerställde att årsbidraget i den kommunala ekonomin var rätt starkt, såsom året innan. Framför allt ökade samfunds- och fastighetsskatteinkomsterna betydligt. Ökningen i samfundsskatteinkomsterna var så mycket som nästan 45 procent och fastighetsskatteinkomsterna ökade med cirka 12 procent. Kommunalskatten ökade däremot med bara 2 procent. När det gäller samfundsskatten omfattade kommunernas utdelningsandelar en temporär höjning på 10 procentenheter på samma sätt som under 2020 som ett led i de ekonomiska stödåtgärderna med anledning av coronaepidemin. Dessutom höjdes kommunernas utdelningsandelar permanent med 2 procentenheter som ett led i compensationen för sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik, vars effekt är cirka +100 miljoner euro. Den viktigaste orsaken var dock att vissa företag hade gjort för stora avdrag från förskottsskatterna för 2020 som svar på konsekvenserna av coronaepidemin och därför var tvungna att betala större tilläggsförskott (nästan 20 procent) och restskatter (nästan 24 procent) än vanligt efter utgången av räkenskapsperioden 2021.

Nettoinvesteringarna inom den kommunala ekonomin minskade med knappt 0,6 miljarder euro, till cirka 4,1 miljarder euro. Trots en liten försämring räckte därför årsbidraget även till för att täcka nettoinvesteringarna med knappt 500 miljoner euro, vilket är rätt ovanligt. Trots att nettoinvesteringarna minskade, ökade lånestocken ytterligare med omkring 660 miljoner euro, medan ökningen året innan hade varit så mycket som 1,5 miljarder euro. I slutet av 2021 uppgick lånestocken till cirka 24 miljarder euro. Lånestocken ökade särskilt i samkommunerna, eftersom kommunernas lån totalt sett låg på samma nivå som året innan. I skrivande stund saknades dock uppgifter för 8 kommuner i uppgifterna om kommunernas lånebelopp, såsom också i de övriga uppgifterna. Därför är det verkliga lånebeloppet något större än det lånebelopp som anges här. Kommunernas och samkommunernas ömsesidiga lån har eliminerats från lånebeloppet.

Tabell 1. Den kommunala ekonomin (kommunerna och samkommunerna) 2019–2021 och förändring 2020–2021, miljarder euro.

	2019 bokslut	2020 bokslut	2021 bokslut	Förändring 2020–2021, md euro	Förändring 2020–2021, %
Verksamhetsbidrag	-29,7	-30,5	-31,2	-0,64	2,1
Skatteinkomster	22,9	23,8	25,3	1,42	6,0
Statsandelar för driftsekonomin	8,6	11,0	10,0	-1,05	-9,5
Skattefinansiering totalt	31,6	34,8	35,2	0,38	1,1
Finansieringsposter, netto	0,5	0,5	0,5	0,06	12,9
Årsbidrag	2,3	4,7	4,6	-0,11	-2,4
Avskrivningar och nedskrivningar	2,9	3,1	3,1	0,01	0,2
Årsbidrag - avskrivningar	-0,6	1,6	1,5	-0,12	
Räkenskapsperiodens resultat	-0,3	1,7	1,6	-0,06	-3,7
Nettoinvesteringar	-4,0	-4,7	-4,1	-0,57	-12,1
Investeringsutgifter, brutto	-5,4	-5,8	-5,3	-0,42	-7,2
Årsbidrag - nettoinvesteringar	-1,7	-0,0	0,5	-0,46	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-2,2	-0,4	-0,1	0,27	67,6
Lånestock	21,9	23,4	24,0	0,66	2,8
Likvida medel	6,3	7,9	8,1	0,19	2,4
Ackumulerat under-/överskott i balansräkningen	11,9	13,3	14,8	1,42	10,7
Skattesats, viktad	19,90	19,96	20,02		0,06 %-enh.

Den interna finansieringen var tillräcklig i flera kommuner av olika typer

Nyckeltalen för kommunernas ekonomi förändrades nästan inte alls jämfört med de bokslutsprognoser som hade offentliggjorts i början av året.

Kommunernas ekonomi var såsom året innan rätt stark. Trots att årsbidraget sjönk med något över 300 miljoner euro, till knappt 3,8 miljarder euro, var det historiskt sett starkt och tillräckligt för att täcka både avskrivningarna och nettoinvesteringarna.

Den svaga minskningen i årsbidraget kan framför allt förklaras med att statsandelarna minskade betydligt jämfört med de exceptionellt stora statsandelarna året innan. År 2020 hade coronastöden i huvudsak betalats ut i form av statsandelar, medan de i fjol främst fördelades som statsunderstöd. Detta är i sin tur förklaringen till den måttliga ökningen i verksamhetsbidraget, trots att verksamhetskostnaderna ökade kraftigt. Däremot steg skatteinkomsterna mer än förväntat, sammanlagt med 6 procent. Såsom det konstaterats ovan var framför allt ökningen i samfundsskatteinkomsterna betydande och fastighetskatteinkomsterna ökade också betydligt.

Tabell 2. Den kommunala ekonomin 2019–2021 och förändring 2020–2021, miljarder euro.

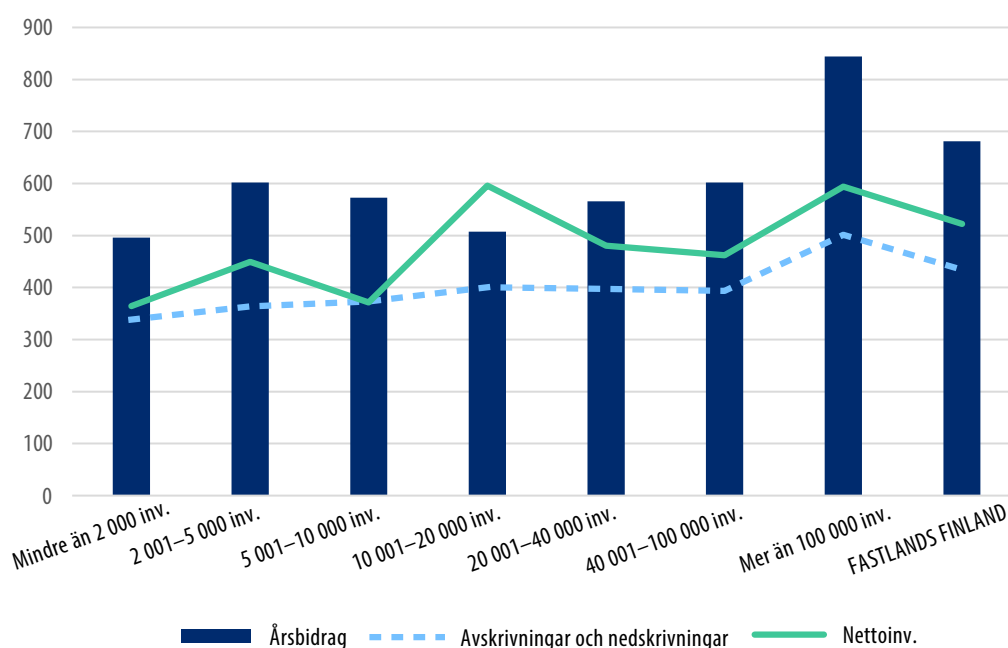
	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Förändring 2020–2021, md euro	Förändring 2020–2021, %
Verksamhetsintäkter, inkl. tillverkning för eget bruk	7,55	7,21	8,28	1,07	14,9
Verksamhetskostnader	37,90	38,43	40,30	1,87	4,9
Verksamhetsbidrag	-30,36	-31,22	-32,02	-0,80	2,6
Skatteinkomster	22,91	23,83	25,25	1,42	6,0
Statsandelar för driftsekonomin	8,64	11,01	9,96	-1,05	-9,5
Skattefinansiering totalt	31,55	34,83	35,21	0,38	1,1
Finansieringsposter, netto	0,55	0,46	0,57	0,11	23,1
Årsbidrag	1,75	4,07	3,76	-0,31	-7,7
Avskrivningar och nedskrivningar	2,31	2,40	2,40	0,00	0,1
Årsbidrag - avskrivningar	-0,56	1,68	1,36	-0,32	
Räkenskapsperiodens resultat	-0,16	1,76	1,48	-0,27	-15,6
Nettoinvesteringar	-2,73	-3,32	-2,89	-0,43	-13,0
Investeringsutgifter, brutto	-4,05	-4,31	-3,97	-0,34	-7,9
Årsbidrag - nettoinvesteringar	-0,99	0,75	0,87	0,12	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-1,43	0,38	0,27	-0,11	-29,4
Lånestock	18,42	19,03	19,02	-0,01	-0,07
Likvida medel	5,06	6,45	6,46	0,01	0,1
Ackumulerat under-/ överskott i balansräkningen	11,09	12,58	13,82	1,24	9,8
Skattesats, viktad	19,90	19,96	20,02		+0,06 %-yks.

Den interna finansieringen var också tillräcklig i kommuner av olika typer. Årsbidraget räckte till för att täcka avskrivningarna i alla kommunstorleksgrupper och även nettoinvesteringarna, bortsett från kommuner med 10 000–20 000 invånare. I storleksgruppen ovan låg nettoinvesteringarna fortfarande på nästan samma rätt höga nivå som under

2020, men årsbidraget minskade avsevärt. Granskat i procent och per invånare (euro per invånare) minskade årsbidraget mest i små kommuner med mindre än 2 000 invånare, medan det i stora kommuner med mer än 100 000 invånare fortfarande låg på nästan samma toppnivå som året innan. I likhet med tidigare år var nivån på årsbidraget starkast i kommungruppen med mer än 100 000 invånare (844 euro per invånare).

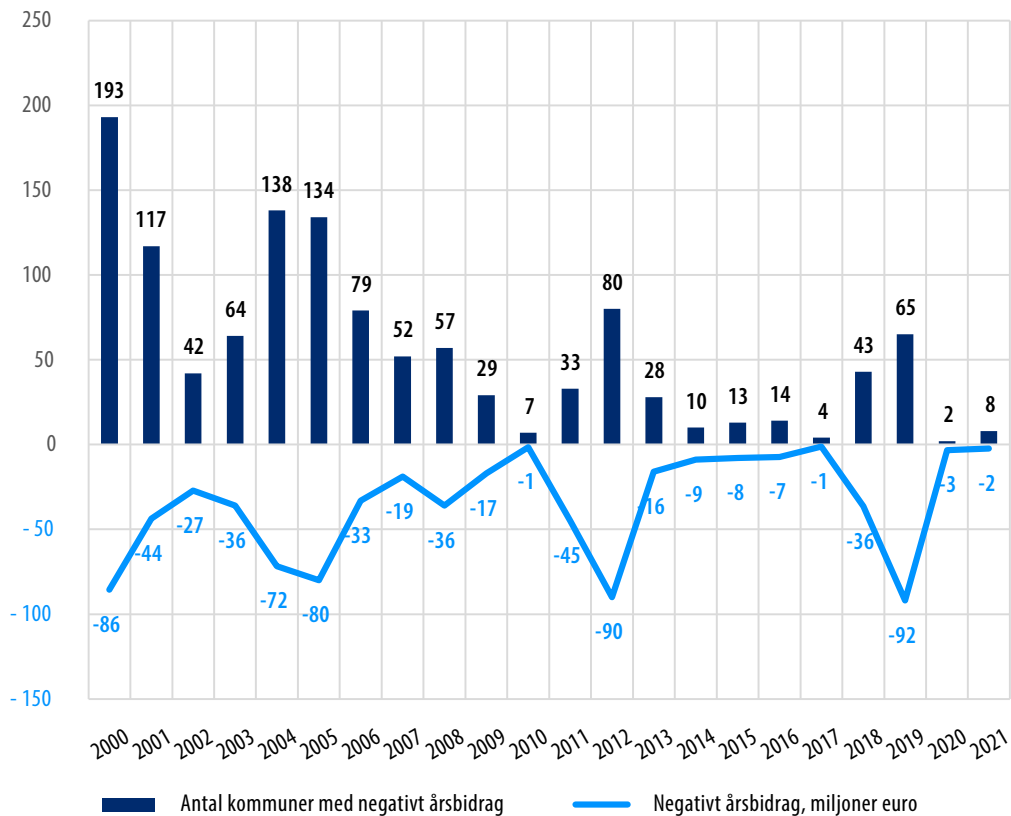
Bland landskapen var det endast Södra Österbotten där årsbidraget var lägre än avskrivningarna, dock med bara några procentenheter. Årsbidraget räckte inte till för att täcka nettoinvesteringarna i Satakunta, Kymmenedalen, Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten.

Figur 1. Tillräcklig intern finansiering enligt kommunstorlek 2021, euro per invånare.

Såsom året innan var antalet kommuner med negativt årsbidrag litet, 8, medan det till exempel 2019 var 65. Dessa kommuner var Haapavesi, Kaskö, Lestijärvi, Pertunmaa, Polvijärvi, Pukkila, Sotkamo och Vederlax. Deras sammanlagda negativa årsbidrag var endast något över -2 miljoner euro. Fyra av kommunerna med negativt årsbidrag var kommuner med mindre än 2 000 invånare och, sett per landskap, jämnt belägna i olika landskap. År 2020 var de negativa årsbidragen för två kommuner (Rääkkylä och Sotkamo) -3,4 miljoner euro.

Figur 2. Kommuner med negativt årsbidrag och det negativa årsbidraget 2000–2021, antal och miljoner euro.

Ett sådant utvärderingsförfarande som avses i kommunallagen kan inledas för kommuner, om moderkommunen underskott inte har täckts (före den tidsfrist som fastställs i 110 § 3 mom. i kommunallagen) eller om koncernens underskott inte har täckts (före den tidsfrist som fastställs i 118 § 3 mom. i kommunallagen) och när de ekonomiska nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i koncernens finansiering två år i följd har uppfyllt de gränsvärden som fastställs i kommunallagen. Utifrån bokslutsuppgifterna för 2021 visar balansräkningen för en kommun (moderkommun) ett underskott som inte har täckts och som borde ha täckts redan före utgången av 2020. Ett utvärderingsförfarande inleddes dock i kommunen 2021, och därför inleddes inga nya utvärderingsförfaranden i fråga om moderkommuner utifrån boksluten för 2021.

Samkommunernas resultat blev starkare särskilt i sjukvårdsdistrikten

Nyckeltalen för samkommunernas ekonomi förändrades nästan inte alls jämfört med de bokslutsprognoser som hade offentliggjorts i början av året. Exempelvis årsbidraget ökade med bara drygt 10 miljoner euro och lånebeloppet förblev nästan helt oförändrat. Ett undantag är dock nettoinvesteringar som till slut var cirka 160 miljoner euro större än i prognosen. Förklaringen är att inkomsterna från försäljning av tillgångar sjönk med cirka 150 miljoner euro jämfört med prognosen, trots att det inte skedde någon förändring i bruttoinvesteringarna. Nedgången i inkomsterna från försäljning av tillgångar skedde i sin tur huvudsakligen i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Samkommunernas interna finansiering var tillräcklig eftersom årsbidraget ökade med omkring 200 miljoner euro jämfört med året innan. Årsbidraget var positivt, cirka 820 miljoner euro, medan det året innan hade uppgått till cirka 620 miljoner euro. Till skillnad från de två föregående åren räckte det förstärkta årsbidraget också till för att täcka avskrivningarna. Därför blev resultatet för räkenskapsperioden också positivt, cirka 160 miljoner euro, medan det året innan hade landat på omkring -55 miljoner euro.

Tabell 3. Samkommunernas ekonomi 2019–2021 och förändring 2020–2021, miljarder euro och procent.

	2019 bokslut	2020 bokslut	2021 bokslut	Förändring 2020–2021, md euro	Förändring 2020–2021, %
Verksamhetsintäkter, tillverkning för eget bruk	16,56	16,99	18,20	1,21	7,1
Verksamhetskostnader	15,90	16,28	17,33	1,05	6,5
Verksamhetsbidrag	0,66	0,71	0,87	0,15	21,6
Årsbidrag	0,58	0,62	0,82	0,20	32,5
Avskrivningar och nedskrivningar	0,62	0,68	0,68	0,00	0,6
Årsbidrag - avskrivningar	-0,04	-0,06	0,14	0,20	
Räkenskapsperiodens resultat	-0,04	-0,06	0,16	0,22	361
Nettoinvesteringar	-1,30	-1,38	-1,24	-0,14	-10,1
Investeringsutgifter, brutto	-1,35	-1,45	-1,38	-0,07	-4,9
Årsbidrag - nettoinvesteringar	-0,71	-0,76	-0,42	0,34	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-0,76	-0,79	-0,40	0,39	49,0
Lånestock	4,67	5,51	6,16	0,65	11,9
Likvida medel	1,21	1,45	1,61	0,16	10,8
Akkumulerat under-/överskott i balansräkningen	0,79	0,75	0,93	0,18	24,4

Det förbättrade årsbidraget kan förklaras med att verksamhetsintäkterna nästan tredubblades jämfört med året innan, det vill säga intäkterna ökade med hela 1,21 miljarder euro (7,1 procent) medan ökningen året innan var ungefär 0,43 miljarder euro (2,6 procent). Största delen av ökningen kan förklaras med försäljningsintäkterna, som ökade med hela 0,86 miljarder euro. Understöden och bidragen ökade med omkring 326 miljoner euro. Orsaken till den betydande ökningen i försäljningsintäkterna torde framför allt vara tillväxten i sjukvårdsdistriktens verksamhet efter recessionen med anledning av coronaepidemin 2020. Staten stödde kommunsektorn även 2021 med ett ekonomiskt betydande stödpaket, men stöden riktades främst till kommunerna. Samkommunerna beviljades också stöd bland annat via finansministeriet (cirka 137 miljoner euro) och social- och hälsovårdsministeriet (cirka 350 miljoner euro).

Verksamhetskostnaderna ökade också avsevärt, med 1,05 miljarder euro (6,5 procent), medan ökningen året innan hade varit cirka 0,38 miljarder euro (2,4 procent). Utfallet var att verksamhetsbidraget ökade med omkring 154 miljoner euro medan ökningen året innan bara var omkring 52 miljoner euro.

Antalet samkommuner med negativt årsbidrag låg fortfarande på samma nivå som året innan, det vill säga 13 under 2021, medan det 2020 var 14. År 2021 uppgick dessa samkommuners negativa årsbidrag dock enbart till knappt 16 miljoner euro, medan det året innan hade varit så mycket som cirka 104 miljoner euro. Merparten av det negativa årsbidraget 2021 utgörs av ett årsbidrag på cirka -14 miljoner euro i Mellersta Finlands sjukvårdsdistrikt. Beloppet på det negativa årsbidraget 2020 kan i stort sett förklaras med det exceptionellt låga årsbidraget för samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) på grund av coronaepidemins inverkan på användningsgraden för kollektivtrafiken. Resultatet för räkenskapsperioden var negativt för 45 samkommuner jämfört med 38 samkommuner året innan.

Nettoinvesteringarna minskade till 1,24 miljarder euro, med omkring 140 miljoner euro jämfört med året innan. Sjukvårdsdistriktens nettoinvesteringar minskade med cirka 87 miljoner euro. Trots något minskade investeringar och ett förstärkt årsbidrag var årsbidraget cirka 420 miljoner euro lägre än investeringsnivån. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde förbättrades betydligt och var mer än -400 miljoner euro, medan det året innan hade varit cirka -788 miljoner euro. Lånen ökade med cirka 0,65 miljarder euro (12 procent), till sammanlagt närmare 6,2 miljarder euro.

Ökningen var dock måttligare än året innan, då den hade varit omkring 0,84 miljarder euro. Det ackumulerade över-/underskottet i balansräkningen ökade med cirka 183 miljoner euro och uppgick till omkring 934 miljoner euro. Antalet samkommuner med ackumulerat underskott i balansräkningen var 16, medan antalet året innan hade varit 22. Det sammanlagda ackumulerade underskottet minskade med cirka 68 miljoner euro, till cirka 117 miljoner euro.

Tabell 4. Samkommuner med ackumulerat underskott i balansräkningen 2014–2021 och beloppet på det ackumulerade underskottet, miljoner euro.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Samkommuner med underskott, antal	28	22	16	19	21	22	16
Akkumulerat underskott totalt, mn euro	-129,8	-70,5	-35,0	-51,5	-100,2	-185,2	-116,9

Sett till typ av samkommun förstärktes årsbidraget särskilt inom sjukvårdsdistrikten, vilket kan förklaras med den kraftiga ökningen i verksamhetsintäkterna. Trots att verksamhetskostnaderna också ökade betydligt, med omkring 6,6 procent, var ökningen i intäkterna desto större (7,1 procent). Det innebär också att sjukvårdsdistriktens resultat för räkenskapsperioden blev klart positivt, cirka 156 miljoner euro. Landskapsförbundens och utbildningssamkommunernas årsbidrag och resultat försvagades däremot avsevärt och landskapsförbundens resultat blev totalt sett en aning negativt. I praktiken skedde ingen ökning i utbildningssamkommunernas verksamhetsintäkter medan verksamhetskostnaderna ökade med 5,8 procent, vilket förklarar det klart försämrade läget.

Tabell 5. Årsbidrag och räkenskapsperiodens resultat enligt typ av samkommun 2020–2021 och förändring, 1 000 euro och procent.

Årsbidrag, 1 000 euro	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Förändring	Förändring, %
Samkommuner i Fastlandsfinland sammanlagt	620 677	821 785	201 108	32 %
Sjukvårdsdistrikt sammanlagt	315 323	479 464	164 141	52 %
Specialomsorgsdistrikt sammanlagt	11 877	18 253	6 376	54 %
Maakuntien liitot yhteensä	4 315	603	-3 712	-86 %
Landskapsförbund sammanlagt	149 710	96 239	-53 471	-36 %
Övriga	139 452	227 226	87 774	63 %
Räkenskapsperiodens resultat, 1 000 euro	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Förändring	Förändring, %
Samkommuner i Fastlandsfinland sammanlagt	-55 275	156 842	212 117	384 %
Sjukvårdsdistrikt sammanlagt	-88 627	67 743	156 370	176 %
Specialomsorgsdistrikt sammanlagt	5 015	10 963	5 948	119 %
Landskapsförbund sammanlagt	3 174	-537	-3 711	-117 %
Samkommuner för utbildning sammanlagt	48 195	1 300	-46 895	-97 %
Övriga	-23 032	77 373	100 405	436 %

Trots att sjukvårdsdistriktens nettoinvesteringar minskade med cirka 87 miljoner euro jämfört med året innan, ökade sjukvårdsdistriktens lån med närmare 16 procent eller omkring 539 miljoner euro, till sammanlagt 3,9 miljarder euro. Sjukvårdsdistrikten står för cirka 64 procent av samkommunernas sammanlagda lån.

Tabell 6. Lånstock enligt typ av samkommun 2020–2021 och förändring, 1 000 euro och procent.

Lån, 1 000 euro	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Förändring	Förändring, %
Samkommuner i Fastlandsfinland sammanlagt	5 506 628	6 164 766	658 138	12,0 %
Sjukvårdsdistrikt sammanlagt	3 380 707	3 919 594	538 887	15,9 %
Specialomsorgsdistrikt sammanlagt	101 067	95 762	-5 305	-5,2 %
Landskapsförbund sammanlagt	336	288	-48	-14,3 %
Samkommuner för utbildning sammanlagt	141 319	136 877	-4 442	-3,1 %
Övriga	1 883 199	2 012 246	129 047	6,9 %

Enligt kommunallagen gäller skyldigheten att täcka underskott inte enbart kommuner utan även samkommuner. Utifrån boksluten för 2021 hade två samkommuner underskott i balansräkningen i strid med underskottsbestämmelserna i kommunallagen. Finansministeriet har redan tidigare kontaktat de berörda samkommunerna och utifrån detta har samkommunerna gjort upp en plan för att täcka underskottet. Därför inleds inga utvärderingsförfaranden i fråga om samkommuner utifrån boksluten för 2021.

Kommunkoncernernas resultat var fortsatt starkt och ökningen i lånestocken avtog

Kommunkoncernernas sammanlagda årsbidrag uppgick till cirka 6,74 miljarder euro, vilket innebär en minskning på 150 miljoner euro jämfört med året innan. Alla koncerner hade ett positivt årsbidrag jämfört med att det under 2020 finns en kommunkoncern som hade ett negativt årsbidrag. År 2019 var årsbidraget i sin tur negativt för 21 kommunkoncerner. Kommunkoncernernas sammanlagda resultat under räkenskapsperioden försämrades något jämfört med det mycket goda resultatet för 2020. Resultatet minskade från 2,33 miljarder euro till 2,03 miljarder euro. Räkenskapsperiodens resultat var negativt för 48 kommunkoncerner (2020: 30, 2019: 218, 2018: 186 och 2017: 44).

Till följd av det starka resultatet ökade det ackumulerade överskottet i kommunkoncernernas balansräkning med cirka 1,74 miljarder euro, till totalt 16,4 miljarder euro (2 978 euro

per invånare). Endast 20 koncerner uppvisade underskott i balansräkningen, sammanlagt cirka -43,2 miljoner euro. Sjutton (85 procent) av dessa var kommuner med mindre än 10 000 invånare och av dessa hade 14 kommuner mindre än 5 000 invånare. Siffrorna var likadana som under 2020. År 2014 uppvisade fortfarande sammanlagt 103 koncerner underskott i balansräkningen, sammanlagt cirka -772 miljoner euro.

Verksamhetskostnaderna ökade med hela 7,2 procent medan ökningen året innan enbart hade varit 0,9 procent. Den relativa ökningen i verksamhetsintäkterna, nästan 12 procent, var kraftigare än kostnadsökningen och därför stannade ökningen i verksamhetsbidraget på cirka 3,3 procent.

Tabell 7. Kommunkoncernernas ekonomi 2019–2021 och förändring 2020–2021, miljarder euro och procent.

	2019 bokslut	2020 bokslut	2021 bokslut	Förändring 2020–2021, md euro	Förändring 2020–2021, %
Verksamhetsintäkter	26,77	26,45	29,51	3,06	11,6 %
Verksamhetskostnader	54,87	55,39	59,38	3,99	7,2 %
Verksamhetsbidrag	-28,03	-28,85	-29,80	-0,95	3,3 %
Skatteinkomster	22,85	23,78	25,38	1,60	6,7 %
Statsandelar för driftsekonomi	9,78	12,22	11,25	-0,97	-7,9 %
Skattefinansiering totalt	32,63	36,00	36,59	0,59	1,6 %
Finansieringsposter, netto	-0,13	-0,25	-0,05	0,20	80,0 %
Årsbidrag	4,48	6,89	6,74	-0,15	-2,2 %
Avskrivningar	4,47	4,68	4,81	0,13	2,8 %
Årsbidrag - avskrivningar	0,01	2,21	1,93	-0,28	
Räkenskapsperiodens resultat	0,35	2,33	2,04	-0,30	-12,7 %
Nettoinvesteringar	-6,83	-7,27	-6,70	0,57	-7,8 %
Investeringsutgifter, brutto	-8,90	-9,18	-8,58	0,60	-6,5 %
Årsbidrag - nettoinvesteringar	-2,35	-0,38	0,04	0,42	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-2,95	-0,90	-0,62	0,27	30,6 %
Lånestock	39,05	41,17	42,34	1,17	2,8 %
Likvida medel	7,78	9,26	9,66	0,40	4,3 %
Akkumulerat över-/underskott i balansräkningen	12,67	14,69	16,43	1,74	11,8 %

Sett enligt kommunstorleksgrupp försämrades årsbidragen något i alla kommunstorleksgrupper, utom i gruppen med mer än 100 000 invånare där det skedde en svag förbättring jämfört med året innan. Sett enligt invånarantal var årsbidraget fortfarande starkast i gruppen med mer än 100 000 invånare (1 580 euro per invånare) och svagast i gruppen med mindre än 2 000 invånare (708 euro per invånare), där årsbidraget också sjönk mest. Trots att verksamhetsbidraget procentuellt sett ökade minst i de mindre storleksgrupperna av kommunkoncerner, steg i sin tur skatteinkomsterna minst och statsandelarna minskade mest i de grupperna.

Lånestocken i kommunkoncernerna uppgick till 42,3 miljarder euro (7 672 euro per invånare), vilket innebär en ökning på 2,8 procent eller 1,17 miljarder euro. Ökningen var emellertid klart måttligare än under tidigare år: 5,4 procent under 2020, 8,5 procent under 2019 och 4 procent under 2018. Räknat i euro och procentuellt sett ökade lånen mest i storleksgruppen av kommunkoncerner med mer än 100 000 invånare. I storleksgrupper med mindre än 10 000 invånare minskade lånen. Procentuellt sett och sett enligt invånarantal minskade lånestocken mest i kommunstorleksgruppen med mindre än 2 000 invånare (det är bra att beakta att jämförelsen var en aning svår på grund av avsaknaden av uppgifter från vissa kommunkoncerner i skrivande stund). Under de senaste åren har andelarna av koncernernas lånestock enligt kommunstorleksgrupp varit nästan oförändrade. Kommunstorleksgruppen med mer än 100 000 invånare har en andel på närmare 50 procent och gruppen med mindre än 2 000 invånare en andel på mindre än en procent av kommunkoncernernas lånestock.

Skuldsättningsutvecklingen dämpades delvis av det starka resultatet och den klara minskningen av investeringarna jämfört med året innan. Nettoinvesteringarna minskade till totalt 6,7 miljarder euro, med knappt 8 procent eller 0,57 miljarder euro jämfört med året innan. De minskade nettoinvesteringarna och det starka årsbidraget ledde till att årsbidraget, till skillnad från året innan, räckte till för att täcka nettoinvesteringarna med cirka 40 miljarder euro. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var -0,62 miljarder euro, vilket innebär en ökning på 270 miljarder euro jämfört med året innan.

På basis av koncernbokslutsuppgifterna för 2020 och 2021 finns det fyra kommuner som uppfyller nyckeltalen för utvärderingsförfarandet. Kyyjärvi kommun, som varit föremål för utvärderingsförfarande 2019, uppfyller fortfarande underskottskriteriet (över -500 euro per invånare och över -1 000 euro per invånare). Kommunerna Konnevesi, Pertunmaa och Rääkkylä, som varit föremål för utvärderingsförfarande 2021, uppfyllde också underskottskriteriet. Med dessa kommuner har det överenskommit om ekonomiska balanseringsåtgärder för flera år framåt. Därför inleds inga nya utvärderingsförfaranden under 2022 utifrån boksluten för 2021.

2 Den kommunala ekonomin i statens budgetproposition för 2023

2.1 Statsbidrag till kommunerna

Statsbidraget till kommunerna är cirka 5,4 miljarder euro 2023. De kalkylerade statsandelarna uppgår till cirka 4,0 miljarder euro, kompensationen för kommunernas skatteförluster till cirka 0,9 miljarder euro och de övriga statsbidragen till cirka 0,5 miljarder euro. Med anledning av social- och hälsovårdsreformen sjunker nivån på statsandelarna betydligt i förhållande till den ordinarie budgeten för 2022. Statsandelar för kommunal basservice och kompensationer för skatteförluster överförs till välfärdsområdenas finansiering, och dessutom hänförs statsandelarna för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde framöver främst till välfärdsområdena.

Tabell 8. Statsbidrag till kommunerna i budgetpropositionen för 2023.

	2021 budget + tilläggsb.	2022 budget	2023 budgetprop.
Kalkylerade statsandelar	8 762	9 099	4 012
FM	7 700	7 983	2 744
UKM ¹⁾	1 062	1 115	1 272
varav samkommuner	1 041	1 053	1 096
Statens ersättning till kommunerna för förlorade skatteinkomster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna	2 362	2 648	862
Övriga statsbidrag			
JM sammanlagt	6	11	11
IM sammanlagt	3	0	0
FM sammanlagt	20	30	11
UKM sammanlagt	315	234	227
JSM sammanlagt	6	4	4
KM sammanlagt	55	45	44
ANM sammanlagt	237	208	132
SHM sammanlagt	2 327	695	48
MM sammanlagt	57	54	46
Övriga statsbidrag sammanlagt, mn euro	3 023	1 282	523
Statsbidrag sammanlagt, mn euro	14 147	13 029	5 401

1) Den kalkylerade andelen till kommunerna har uppskattats utifrån finansieringen (inklusive den privata) inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som helhet.

2.2 Effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin

Sameffekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin ligger nära neutral jämfört med den ordinarie budgeten för 2022. De utvidgningar av uppgifter och skyldigheter som fastställs i regeringsprogrammet har mestadels gjorts redan under tidigare år, och en del av de tidsbundna ökningarna av statsunderstöden upphör vid utgången av 2022. En full statsandel anvisas för kommunernas nya och utvidgade uppgifter, och kommunerna kompenseras för de ändringar i beskattningsgrunderna som staten har fastställt. Till de nya och mer omfattande uppgifterna och åliggandena 2023 hör bland annat engagerande arbete i skolgemenskapen med anledning av lagen om grundläggande utbildning, övervakningsuppgifter vid genomförandet av dricksvattendirektivet och utveckling av boenderådgivningen. Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde ökar statsunderstöden till kommunerna till följd av understöden till småbarnspedagogik, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och språkutbildning av personer som kommit från Ukraina. Statsandelen för basservice reduceras som en del av de omfördelningar som regeringen har beslutat om, men å andra sidan förstärks den kommunala ekonomin genom att minskningen av statsandelen för läkar- och ambulanshelikopter verksamhet slopas.

En detaljerad tabell om effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin finns i bilaga 3 till kommunekonomiprogrammet. För att det ska vara möjligt att jämföra 2022 och 2023 innehåller tabellen inte åtgärder som istället kommer att påverka välfärdsområdena från och med ingången av 2023. En del av sådana åtgärder ingår framför allt i social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde och i statsandelen för basservice.

Staten har genom beslut ökat kommunernas utgifter med sammanlagt cirka 0,7 miljarder euro på 2023 års nivå räknat från valperiodens början. Besluten har ökat kommunernas intäkter med sammanlagt cirka 0,7 miljarder euro på 2023 års nivå. En del av de åtgärder som påverkar kommunerna 2023 är tillfälliga och föranleds av hjälpen till personer som har kommit från Ukraina. För nya och mer omfattande uppgifter får kommunerna 100 procents statsfinansiering.

Dessa siffror grundar sig på tabell 9 om effekterna av statliga åtgärder. Bedömningen är riktgivande och omfattar de viktigaste åtgärderna som påverkar kommunekonomin. I utgiftseffekterna i kommunekonomin har man inte beaktat kommunernas självfinansieringsandelar, som i typfallet hänför sig till statsunderstöd.

Tabell 9. Sammanfattning av effekterna av statens åtgärder på kommunernas och samkommunernas ekonomi, miljoner euro, förändring 2022–2023 (i tabellen ingår inga åtgärder som förädlades av social- och hälsovårdsreformen).

Åtgärder som påverkar utgifterna inom den kommunala ekonomin	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Finansministeriets förvaltningsområde	63,0	75,3	12,3	63,0	54,8	-8,2	-20,5
Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	393,9	424,3	30,4	351,6	400,9	49,3	18,9
Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	47,5	44,7	-2,8	47,5	44,7	-2,8	0,0
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	60,7	50,5	-10,2	60,7	50,5	-10,2	0,0
Miljöministeriets förvaltningsområde	96,1	87,7	-8,4	96,1	87,7	-8,4	-0,0
Skatter och avgifter				0,0	60,8	60,8	60,8
TOTALT	661,1	682,4	21,3	618,9	699,5	80,6	59,3

2.3 Effekten på den kommunala ekonomin av ändringar i beskattningsgrunderna och betalningsgrunderna

Kommunalskatt

Intäkterna från kommunalskatten beräknas vara cirka 9,93 miljarder euro under 2023, cirka 11,7 miljarder euro mindre än under 2022. De påverkas av de ändringar i beskattningsgrunderna som fastställs i regeringsprogrammet och av hur inkomsterna och sysselsättningsgraden utvecklas. Skattereformen i anslutning till social- och hälsovårdsreformen är den mest betydande ändringen av beskattningsgrunderna 2023. När ansvaret för såväl social- och hälsovårdstjänsterna som räddningsväsendet inte längre vilar på kommunerna, utan överförs till välfärdsområdena, överförs också inkomster från kommunerna till staten för finansieringen av välfärdsområdenas verksamhet. Intäkterna från kommunalskatten skärs ner med cirka 13,9 miljarder euro och intäkterna från statens förvärvs- och kapitalinkomstskatt höjs med cirka 13,6 miljarder euro. Beskattningen av förvärvsinkomster lättas på i sin helhet med cirka 0,3 miljarder euro i syfte att säkerställa att beskattningen av skattskyldiga inte ska bli hårdare till följd av skattereformen i anslutning till social- och hälsovårdsreformen. I samband med skattereformen i anslutning till social- och hälsovårdsreformen slopas

invalidavdraget i kommunalbeskattningen. Regeringen överlämnar till riksdagen en proposition med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2023 och ändring och upphävande av vissa bestämmelser om inkomstbeskattningen. Propositionen anknyter till budgetpropositionen. I överensstämmelse med regeringsprogrammet för statsminister Marins regering föreslås det i beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster en indexjustering som motsvarar ändringen i förtjänstnivåindex. Dessutom föreslås en stegvis höjning av avdraget för förvärvande av inkomst. Det föreslås lättnader i självriskan för avdrag för arbetsresor för de som återgår till arbetet efter familjeledighet. Den tidsbundna höjningen av resekostnadsavdraget föreslås bli förlängt. I överensstämmelse med gällande lagstiftning slopas rätten att dra av räntorna på bostadslån. Tidsbundet elavdrag föreslås bli infört i samband med hushållsavdraget. Dessutom minskar kommunalskatteintäkterna till följd av ett tilläggsavdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet. Regeringen kommer att lämna separata propositioner om dessa. Lättnaden i det förfarande som gäller betalningsarrangemang för beskattningen 2020 och 2021 överför sammanlagt cirka 40 miljoner euro av inflödet av kommunalskatten från dessa år till 2023. Inverkan av ändringarna i beskattningsgrunderna på intäkterna av kommunalskatten framgår av tabell 10 nedan.

Samfundsskatt

I anslutning till social- och hälsovårdsreformen, som träder i kraft 2023, överförs ansvaret för att organisera social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena och ansvaret för att finansiera dem från kommunerna till staten. Kommunernas inkomster minskar i motsvarande mån i och med att kostnaderna överförs. I detta sammanhang minskar kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten. År 2023 minskar ändringen kommunernas intäkter från samfundsskatten med cirka 763 miljoner euro och debiteringen av samfundsskatten med cirka 909 miljoner euro. Dessutom överlämnar regeringen till riksdagen en proposition med anknytning till budgeten om att kommunerna genom utdelning ska kompenseras för effekterna av sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik och höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn. Till följd av åtgärden ökar skatteutfallet i kommunerna med cirka 90 miljoner euro 2023 och debiteringen med cirka 100 miljoner euro. Regeringen överlämnar till riksdagen en proposition med anknytning till budgetpropositionen med förslag till lag om kombinerat avdrag för forskning och utveckling i beskattningen. Till följd av ändringen minskar debiteringen av samfundsskatt med cirka 76 miljoner euro. I samband med budgetpropositionen lämnar regeringen också en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 18 b § i lagen om beskattning av näringsinkomst, vilket innebär en ändring av reglerna för begränsning av ränteavdrag. Ändringen påverkar inte debiteringen av samfundsskatt. I överensstämmelse med regeringsprogrammet kompenseras kommunerna enligt nettobelopp för de effekter på skatteintäkterna som ändringarna i beskattningsgrunderna har. Kompensationen genomförs genom att utdelningen av samfundsskatten ändras så att effekten av

ändringarna på skatteintäkterna är neutral för kommunerna. Lättnaden i det förfarande som gäller betalningsarrangemang för beskattningen 2020 och 2021 överför sammanlagt cirka 5 miljoner euro av inflödet av kommunernas samfundsskatter för dessa år till 2023.

Fastighetsskatt

År 2023 uppgår intäkterna från samfundsskatten till cirka 2,1 miljarder euro, vilket är cirka 16 miljoner euro mer än under 2022. Regeringen överlämnar inte sin proposition om värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen till riksdagen under denna regeringsperiod. Regeringen har även med beaktande av den allmänna ökningen i boendekostnaderna bedömt att det inte i nuläget finns skäl att till riksdagen överlämna en reformproposition som kan öka den ekonomiska osäkerheten. År 2023 kan inflödet fortfarande öka något genom övergång till att beskattningen slutförs flexibelt. Lättnaden i det förfarande som gäller betalningsarrangemang för beskattningen 2020 och 2021 överför uppskattningsvis 4 miljoner euro av inflödet av fastighetsskatteinkomster från dessa år till 2023. Lättnaden i det förfarande som gäller betalningsarrangemang för beskattningen 2020 och 2021 överför uppskattningsvis 4 miljoner euro av inflödet av fastighetsskatteinkomster från dessa år till 2023.

Tabell 10. Inverkan av ändringarna av beskattningsgrunderna i anknytning till budgetpropositionen på kommunernas skatteinkomster 2023 (miljoner euro).

	mn euro
Indexjustering i beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster	-38
– den progressiva inkomstskatteskalan	-1
– arbetsinkomstavrdraget	-12
– grundavrdraget	-25
Förhöjt arbetsinkomstavrdrag för äldre	-3
Förlängning av höjningen av resekostnadsavrdraget 2023	-6
Nedsatt självrisk för resekostnadsavrdrag för dem som återvänder till arbetet efter familjeledighet	-1
Tilläggsavrdrag för FoUI	-1
Tidsbundet elavdrag som beviljas i samband med hushållsavdraget	-27
Kompensation till kommunerna för sänkta avgifter för småbarnspedagogik genom utdelningen av samfundsskatten	100
Inverkan av tidigare beslutade ändringar i beskattningsgrunderna	46,5
TOTALT	70,5

3 Statens åtgärder som rör kommunerna och deras effekter på kommunerna

I detta kapitel presenteras statens åtgärder som rör kommunerna och deras effekter på kommunerna. Tyngdpunkten i åtgärderna ligger på regeringens nya riktlinjer och de reformer som träder i kraft 2023 samt deras inverkan på den kommunala ekonomin. Flera av de åtgärder som tas upp i avsnittet har effekter på den kommunala ekonomin även under senare år. Effekterna av åtgärderna på den kommunala ekonomin efter 2023 har presenterats i kommunekonomiprogrammet våren 2022.

3.1 Konsekvenser av social- och hälsovårdsreformen för den kommunala ekonomin

Överföringen av ansvaret för att ordna social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena har betydande konsekvenser för kommunernas verksamhet och ekonomi. Konsekvenserna av reformen riktas framför allt på kommunernas driftsekonomi, där nivån och beskaffenheten av inkomsterna och utgifterna förändras avsevärt när uppgifterna överförs till välfärdsområden och finansieringen till staten.

De belopp som anges i detta avsnitt på de kostnader och intäkter som kommer att överföras bygger på finansministeriets beräkningar för 2022. Beräkningarna bygger på uppgifter om kostnaderna för social- och hälsovården och räddningsväsendet i kommunernas bokslut för 2021 och kommunernas budgetar för 2022. Inkomstuppgifterna bygger på finansministeriets skatteprognoser och statsandelsuppgifter för varje kommun. När de slutliga bokslutsuppgifterna blir färdiga sommaren 2023 uppdateras beräkningarna på nytt. De kommunala finansieringsanalyser som då uppdateras är slutliga och utifrån dem bestäms finansieringen för 2024 och framåt. I samband med detta görs också en slutlig ändring av begränsningen av förändringen inom social- och hälsovården och utjämnningen av systemändringen.

Överföring av kostnader och inkomster

Överföringen inom driftsekonomin genomförs så att de kostnader för social- och hälsovård och för räddningsväsende som överförs upphävs genom att på riksnivå överföra lika mycket inkomster, som utgörs av de delar av statsandelarna för basservice som hänför sig till social- och hälsovården, utdelningen av samfundsskatten, kommunalskatten samt kompensationen för skatteinkomster till följd av ändrade beskattningsgrunder. Enligt de nu gällande beräkningarna överförs kostnader till ett nettobelopp av cirka 21,2 miljarder euro. Den största posten bland de inkomster som överförs utgörs av kommunalskatt, det vill säga 13,11 miljarder euro, vilket verkställs genom att sänka de kommunala skattesatserna med 12,64 procentenheter. Av samfundsskatten överförs en tredjedel av kommunernas utdelningsandelar, det vill säga cirka 0,82 miljarder euro. Av statsandelen för kommunal basservice överförs sammanlagt 5,36 miljarder euro och av kompensationen för skatteförluster sammanlagt 1,94 miljarder euro. De statsandelar och kompensationer för skatteförluster som kommer att överföras motsvarar cirka 70 procent av det nuvarande.

Kostnader för och inkomster från kommunernas uppgifter efter social- och hälsovårdsreformen

Enligt de senaste beräkningarna uppgår kostnaderna för kommunernas uppgifter efter reformen till cirka 15,09 miljarder euro räknat enligt nivån 2022. Räknat i euro är kommunalskatten fortfarande den största inkomstposten, cirka 8,11 miljarder euro. Trots att kommunalskatten skärs ner rätt kraftigt i samband med reformen, sker det ingen större förändring i kommunalskattens relativa andel av kommunernas skattefinansiering (skatteinkomster och statsandelar sammanlagt). Samfundsskatten sänks med 0,82 miljarder euro, vilket innebär att kommunernas andel av samfundsskatten är ungefär 1,63 miljarder euro. Inga ändringar föreslås i fastighetsskatten, som fortfarande uppgår till cirka 2,09 miljarder euro. Fastighetsskattens relativa andel av kommunernas skattefinansiering blir mer än två gånger större än i nuläget. Av statsandelen för kommunal basservice återstår cirka 2,6 miljarder euro, av vilket cirka 0,7 miljarder euro utgörs av utjämning av den skatteinkomstbaserade delen. Eurobeloppet på inkomstjämnings förändras inte nämnvärt vid reformen och därför ökar dess vikt i statsandelssystemet väsentligt. Därtill återstår cirka 0,83 miljarder euro för kompensation för skatteförluster på grund av ändringar i beskattningsgrunden. (Tabell 11.)

Efter reformerna är skatteinkomsterna fortfarande den viktigaste inkomstkällan för kommunerna, men i en del kommuner kommer statsandelarnas andel av skattefinansieringen att öka betydligt jämfört med nuläget. Detta kan förklaras med uteblivna skatteinkomster och de utjämningsmoment för reformens konsekvenser som införs i statsandelssystemet och som i en del kommuner kan vara betydande.

Tabell 11. Sammansättning av kommunernas resultaträkning på nivån 2022, nuläge jämfört med läget efter reformen.

Sammansättning av kommunens resultaträkning	Nuläge, mn euro	Efter reformen, mn euro	Förändring, mn euro
Verksamhetsbidrag + avskrivningar	-36 322	-15 088	21 234
Kommunalskatt (överföring av 12,64 procentenheter)*	21 284	8 114	-13 170
Samfundsskatt	2 451	1 634	-817
Fastighetsskatt	2 089	2 089	0
Statsandel för basservice (FM)	7 947	2 609	-5 338
Begränsare av statsandelsförändringar	0	-4	-4
Kompensation för skatteförluster	2 777	833	-1 944
Statsandel, UKM	2	2	0
Finansieringsposter, netto	343	343	0
Minskning av beskattningskostnader (kommunerna)	0	62	62
Utjämnning till följd av ändringen av statsandelssystemet	0	0	0
Årsbidrag – avskrivningar (balans)	571	595	23

* Den kommunalskatt som uteblir från kommunerna vid social- och hälsovårdsreformen uppgår till 13,17 miljarder euro. I detta eurobelopp har hänsyn dock även tagits till minskningen på 62 miljoner euro, som motsvarar minskningen i kommunernas beskattningskostnader. Den kommunalskatt som överförs till välfärdsområdena uppgår till 13,11 miljarder euro.

Granskning i efterhand av beräkningen över överföringen av social- och hälsovårdstjänsterna

Vid ändringarna i anslutning till social- och hälsovårdsreformen ändrades och kompletterades lagen om statsandelar (618/2021) till vissa delar sommaren 2022 och den nya lagen träder i kraft i januari 2023. I 57 § i statsandelslagen ingår bestämmelser om uppdatering av beräkningarna över överföringen av social- och hälsovårdstjänsterna efter de slutliga boksluten för 2022. Vid fastställandet av finansieringen för 2023 fungerar kommunalskatten som en så kallad residualpost med vilken kostnadsneutraliteten mellan staten och kommunerna förverkligas. I praktiken innebär det att de inkomster och kostnader som överförs slutligen sätts på samma nivå genom kommunalskatten. När de slutliga bokslutsuppgifterna för 2022 blir tillgängliga 2023, uppdateras överföringsberäkningen slutgiltigt. Eftersom den procentsats som kommunalskatten sänks med redan är fastställd och inte längre kan ändras, fungerar statsandelen då som balanseringspost. Paragraf 57 i

statsandelslagen preciserades så att den på tydligare sätt beskriver betydelsen av statsandelen som balanserande faktor mellan de överförda inkomsterna och kostnaderna från och med 2024. Statsandelen minskas eller ökas med en lika stor andel per invånare, så att de överförda inkomsterna och kostnaderna är i balans på riksnivå. I statsandelen beaktas minskningen eller ökningen som en lika stor post per invånare i alla kommuner från och med 2024. I fråga om 2023 beaktas på motsvarande sätt i efterhand hälften av skillnaden under 2024 och hälften under 2025 som ökning eller minskning av statsandelen.

Till följd av social- och hälsovårdsreformen förändras statsandelen för enskilda kommuner avsevärt

Trots att de inkomster och kostnader som på riksnivå överförs från kommunerna vid social- och hälsovårdsreformen är lika höga, kan de i enskilda kommuner variera avsevärt. I de kostnader för social- och hälsovården som överförs finns det stora skillnader mellan kommuner. Dessutom finns det stora skillnader mellan intäkterna från kommunalskatten och utdelningen av samfundsskatter per kommun. För att skillnaderna i de kostnader och inkomster som överförs från kommunerna inte ska medföra några större förändringar i den ekonomiska balansen för enskilda kommuner begränsas skillnaderna per kommun genom ändringar och utjämningsmoment i statsandelssystemet. I enskilda kommuner kan dessa påverka beloppet på statsandelen väsentligt efter social- och hälsovårdsreformen. För några kommuner ökar statsandelens andel av skattefinansieringen avsevärt medan den nuvarande beräkningen visar att statsandelen till knappt tio kommuner blir negativ 2023.

De kommuner där statsandelen för basservicen är negativ är mycket olika och av olika storlek. Den främsta orsaken till förändringen av statsandelen är att statsandelen sänks med 70 procent på riksnivå vid social- och hälsovårdsreformen. I kommunerna med negativ statsandel har dessutom nettokostnaderna för social- och hälsovården och för räddningsväsendet, i förhållande till kommunens ekonomi, vanligen varit större än genomsnittet och de inkomster som överförs lägre än de kostnader som överförs. I statsandelssystemet jämnas obalansen mellan de kostnader och inkomster som överförs ut genom begränsning av förändringar så att kommunens statsandelar ökar eller minskar med 60 procent av skillnaden mellan de inkomster och utgifter som överförs. Nivån på statsandelen påverkas även betydligt av utjämnningen av systemändringen. Genom utjämnningen begränsas förändringen i kommunens balansläge. Vid reformen begränsas

förändringen i balansläget (årsbidrag - avskrivningar) till +/-60 euro per invånare under en övergångsperiod på fem år så att kommunens balansläge nästan inte alls förändras på nivån 2023 med anledning av reformen. I denna förändring ingår också negativa statsandelar.

I statsandelen ingår också andra poster som påverkar kommunernas statsandelar på olika sätt. Kompensationen för skatteförluster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna betalas ut från ett särskilt moment i samband med statsandelarna, men är en post som i kommunernas bokföring jämföras med statsandelen. Kompensationen för skatteförluster är en post som höjer statsandelen, men stärker inte direkt kommunens inkomstbas. Den är en motsvarande ersättning för kommunens minskade inkomster från kommunalskatten. En statsandel som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet betalas separat ut för kommunernas undervisnings- och kulturuppgifter. I de flesta kommuner är denna finansiering negativ. Resultatet av den finansiering som beviljas till kommunerna påverkas även delvis av hemkommunersättningar som är kommuninterna, men som betalas ut i samband med statsandelarna. I kommunernas bokföring tas de upp under verksamhetsbidraget.

Om utbetalningen i sin helhet är negativ, tas hos kommunen i månatliga poster ut ett belopp som motsvarar den negativa utbetalningen med stöd av 46 § 4 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice.

Finansministeriet följer i fortsättningen särskilt den ekonomiska situationen i kommuner med negativ statsandel och deras förutsättningar att klara av finansieringen av basservice samt bedömer eventuella behov av ändringar i statsandelsgrunderna.

3.2 Andra åtgärder

Finansministeriet – åtgärder och deras effekter i kommunerna

Statsandel för kommunal basservice 2023

År 2023 uppgår statsandelen för kommunal basservice till cirka 2,7 miljarder euro, av vilka 10 miljoner euro avsätts för en behovsprövad höjning av kommunernas statsandel. Jämfört med den ordinarie budgeten för 2022 minskar statsandelen med cirka 5,2 miljarder euro. Förändringen beror främst på social- och hälsovårdsreformen som träder i kraft 2023 och som innebär att cirka 5,4 miljarder euro av statsandelen för kommunal basservice överförs till välfärdsområdenas finansiering.

Statsandelen ökar framför allt till följd av en indexhöjning på 3,8 procent och en ökning av statsandelen med omkring 89 miljoner euro till följd av indexhöjningen. Dessutom ökar statsandelen till följd av de nya och mer omfattande uppgifterna, av vilka de åtgärder som riktas till stödet för småbarnspedagogik (8,75 miljoner euro) och det engagerande arbetet i skolgemenskapen (3,33 miljoner euro) är ekonomiskt sett mest betydande. Sammanlagt ökar de ändrade uppgifterna statsandelarna 2023 med cirka 15 miljoner euro (se tabell 12). Dessutom ökar statsandelen bland annat till följd av att den tidigare minskningen av statsandelen för läkar- och ambulanshelikopter verksamhet slopas i och med social- och hälsovårdsreformen (22,6 miljoner euro), att kommunernas betalningsandel för det grundläggande utkomststödet ändras (22,4 miljoner euro) och att avdraget i anslutning till pensionsstödet för långtidsarbetslösa ändras (6,1 miljoner euro).

Tabell 12. Kommunernas nya och mer omfattande statsandelsuppgifter och finansiering av dem 2023.

	1000 euro
Stöd för småbarnspedagogiken	8 750
Engagerande arbete i skolgemenskapen	3 333
Genomförande av dricksvattendirektivet	1 280
Utvidgning av läroplikten	1 000
Jämställdhetsplan och plan för likabehandling inom småbarnspedagogiken	376
Förebyggande av mobbning och förvägande av rätten att delta i undervisningen	350
Regionala samarbetsgrupper för elevhälsan	270
Kommunernas elevhälsoplaner	60
Totalt	15 419

Statsandelen minskar inte enbart till följd av ovannämnda överföring på 5,3 miljarder euro till välfärdsområdenas finansiering, utan även på grund av de omfördelningar som regeringen fastställt. Deras effekt är att nivån på kommunernas statsandelar sänks permanent med 33 miljoner euro. Nio miljoner euro av minskningen genomförs så att överföringarna från statsandelen till understöden för kommunsammanslagningar reduceras. För främjande av digitalisering i kommunerna anvisas ingen finansiering längre under 2023 som överföring från statsandelen för kommunal basservice. Som en del av omfördelningarna görs dock under 2023 ett temporärt avdrag för statsandelen, 10 miljoner euro, som motsvarar den tidigare överföringen gällande utveckling av digitaliseringen. Till följd av omfördelningarna minskar statsandelen för basservice sammanlagt med 43 miljoner euro under 2023.

Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas inte 2023, eftersom en justering av kostnadsfördelningen enligt den övergångsbestämmelse som i samband med social- och hälsovårdsreformen togs in i lagen om statsandel för kommunal basservice görs nästa gång först i samband med statsbudgeten för 2025.

De kalkylmässiga kostnaderna för statsandelarna för basservicen 2023 uppgår till sammanlagt 9,6 miljarder euro. Åldersstrukturen står för 8,0 miljarder euro av detta belopp. Kommunernas självfinansieringsandel är 7,5 miljarder euro, det vill säga cirka 1 360 euro per invånare. Efter minskningen av självfinansieringsandelen är statsandelen för kommunal basservice cirka 2,1 miljarder euro. Statsandelens tilläggsandelar uppgår till cirka 270 miljoner euro och utjämningen av statsandelen på basis av skatteinkomsterna till cirka 818 miljoner euro. Utjämningstillägget för den statsandelsutjämning som baserar sig på skatteinkomsterna uppgår till 921 miljoner euro och utjämningsavdragen till -102 miljoner euro. Tabell 13 visar hur statsandelen för kommunal basservice byggs upp 2023.

Tabell 13. Hur statsandelen för basservice byggs upp 2023, förhandsuppgifter.

Kalkylerade kostnader	BUP 2023, 1 000 euro
Åldersstruktur	8 011 858
Arbetslöshet	372 418
Tvåspråkighet	103 337
Inslag av personer med ett främmande språk som modersmål	764 994
Befolkningstäthet	202 715
Karaktär av skärgård	14 618
Kommun med skärgårdsdel	9 554
Utbildning	152 420
Kalkylerade kostnader sammanlagt	9 631 914
Kommunernas finansieringsandel	7 504 230
Statsandel	2 127 684
Tilläggsdelar	270 213
Utjämnning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna	818 756
Behovsprövad höjning av statsandelen	10 000
Hemkommunsersättning för 6–15-åringar som saknar hemkommun	12 268
Privata utbildningsanordnare och universitet, mervärdesskatt	7 586
Ökningar och minskningar av statsandelen	-505 008
Statsandelen för kommunal basservice, sammanlagt	2 741 500

Procentsatsen på statsandelen för kommunal basservice sjunker med 1,50 procentenheter, från 23,59 procent till 22,09 procent, under 2023. Nedgången kan främst förklaras med de nya tilläggsdelarna för främjande av hälsa och välfärd, för ökat invånarantal och för fjärrort 2023. De ska finansieras i statsandelssystemet genom sänkning av statsandelsprocenten. Tabell 14 visar de förändringar som påverkar statsandelsprocenten 2023.

Tabell 14. Förändringar som påverkar statsandelen för basservice 2023 förändringar.

Förändring	Positiv effekt, %-enheter	Negativ effekt, %-enheter
Ändring av vissa tidsbegränsade tillägg som inverkat på statsandelen till permanenta tillägg	+0,33	
Kommunernas nya och mer omfattande uppgifter	+0,12	
Ändringar som höjer statsandelsprocenten sammanlagt	+0,45	
Finansiering av en tilläggsdel för främjande av hälsa och välfärd		-1,08
Omfördelningar (permanent avdrag från statsandelen)		-0,34
Finansiering av tilläggsdelen för ökat invånarantal		-0,31
Finansiering av en ny tilläggsdel för fjärrort		-0,22
Ändringar som sänker statsandelsprocenten sammanlagt		-1,95

Kompensation för skatteförluster

Kompensationen för skatteförluster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna betalades ut till kommunerna 2010–2019 via statsandelsmomentet för basservice. År 2019 uppgick kompensationsbeloppet till närmare 2 miljarder euro. Från och med 2020 har kompensationen betalats ut från det särskilda momentet 28.90.35. År 2023 uppgår kompensationen till totalt 862 miljoner euro. Jämfört med den ordinarie statsbudgeten för 2022 minskar kompensationen med cirka 1,8 miljarder euro. Förändringen kan förklaras med social- och hälsovårdsreformen, där cirka 70 procent av kompensationen (1,94 miljarder euro) för kommunernas skatteförluster överförs till välfärdsområdenas finansiering.

Jämfört med den ordinarie budgeten för 2022 har de ändringar i beskattningsgrunderna som infördes 2022 (temporär höjning av resekostnadsavdraget) beaktats i dimensioneringen av anslaget. Till följd av ändringarna höjdes kompensationen för kommunernas skatteförluster med 101 miljoner euro i tilläggsbudgeten för 2022. Eftersom höjningen av resekostnadsavdraget emellertid handlade om en temporär ändring under 2022, avdras tillägget delvis vid överföringen till välfärdsområdena 2023, delvis vid ändringarna i beskattningsgrunderna för 2023.

I fråga om 2023 har den preciserade uppskattningen av ändringarna i beskattningsgrunderna för 2022 också beaktats i kompensationen för skatteförluster. Till följd av preciseringen höjdes kompensationen för kommunernas skatteförluster med 0,5 miljoner euro under 2022.

De ändringar i beskattningsgrunderna som föreslagits för 2023 och de tidigare beslutade ändringarna i beskattningsgrunderna inverkar på kompensationen för 2023 med 76 miljoner euro respektive -46,5 miljoner euro. Nettoeffekten av ändringarna på den kompensation som betalas till kommunerna 2023 är 29,5 miljoner euro 2023. Utöver ändringarna ovan har upphörandet av återkrav av temporär kompensation som betalades till kommunerna 2020 beaktats vid anslagsnivån. Till följd av upphörandet ökar kompensationen för kommunernas skatteförluster med 27 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2022.

Reform av fastighetsskatten

Den 2 september 2022 fattade regeringen beslut om att inte lämna sin proposition om värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen till riksdagen under denna regeringsperiod. Regeringen har bedömt att det inte i en situation där boendekostnaderna ökar kraftigt finns skäl att till riksdagen överlämna en reformproposition som kan öka den ekonomiska osäkerheten.

Målet med fastighetsskatteformen är att förnya värderingsgrunderna för fastighetsbeskattningen så att de motsvarar dagens kostnads- och prisnivå samt regionala prisskillnader och på så sätt förbättra jämlikheten och neutraliteten. Utredningar visar att beskattningsvärdena för byggnader och tomtmark släpar efter den allmänna kostnads- och prisutvecklingen. Markpriserna har dessutom utvecklats ojämnt i olika regioner och nya slags byggnadstyper har tagits i bruk efter att det nuvarande fastighetsskattesystemet infördes.

Fastighetsskatteformen var på remiss 25.3.–20.5.2022. Remissbehandlingen antydde att reformbehovet fick brett understöd. I synnerhet företrädarna för näringslivet och fastighetsägarna fäste särskild uppmärksamhet vid svårigheterna att bedöma reformförslaget konsekvenser för enskilda fastigheter och fastighetsägare, med beaktande av inskrivningarna i regeringsprogrammet. Enligt regeringsprogrammet får fastighetsskatteformen inte leda till oskäliga ändringar i någons fastighetsskatt. I remissvaren uttrycktes också oro över eventuella skärpningar i fastighetsbeskattningen då kommunerna i samband med välfärdsområdesreformen bedömer behovet av att stärka inkomstbasen med hjälp av fastighetsskatten.

Gruvskatt

Avsikten är att regeringens proposition om gruvskatten överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2022. De eftersträlvade intäkterna av gruvskatten är 25 miljoner euro per år. Sextio procent av skatteintäkterna styrs till de kommuner där gruvorna är belägna och 40 procent till staten. Gruvskatten genererar inga intäkter under 2023.

Undervisnings- och kulturministeriet – åtgärder och deras effekter på kommunerna

Indexhöjningen av statsandelen för de delar av förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen som finansieras separat, för gymnasieutbildningen, det fria bildningsarbetet, den grundläggande konstundervisningen samt museer, teatrar och orkestrar är 3,8 procent, och den ökning av statsandelen som detta föranleder är sammanlagt cirka 40,0 miljoner euro 2023. Av detta beräknas 29,2 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin. Indexhöjningen av finansieringen till yrkesutbildningen är 3,7 procent, vilket höjer statens anslag med 33,4 miljoner euro. Av detta tilldelas förmodligen 24,7 miljoner euro den kommunala ekonomin.

Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och justeringen av kostnadsnivån görs inte inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde 2023. I enlighet med det beslut som regeringen fattade i samband med planen för de offentliga finanserna för 2021–2024 ska lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagen om fritt bildningsarbete ändras så att den minskning i verksamhetsvolymen och kostnaderna som orsakats av coronaepidemin inte ska sänka finansieringsnivån och fördelningen under de närmaste åren.

Småbarnspedagogik och grundläggande utbildning

En ändring av timfördelningen i den grundläggande utbildningen bereds så att antalet årsvekotimmar i B1-språket ökar med ett i högstadiet. Avsikten är att ändringen gäller från och med den 1 augusti 2024. År 2023 anvisas ett anslag på en miljon euro för läroplansarbete, för betalning av utgifter och bidrag som orsakas av läroplansarbetet. En del av bidragen hänförs till den kommunala ekonomin.

Som en del av regeringens åtgärder för att stödja medborgarnas köpkraft sänks klientavgifterna inom småbarnspedagogiken med 70 miljoner euro den 1 augusti 2023. Sänkningen kompenseras genom att höja kommunernas utdelning av samfundsskatten.

Hjälpen till ukrainska flyktingar

Kommunernas kostnader för att anordna småbarnspedagogik för barn från Ukraina ersätts. Eftersom kommunerna inte har en lagstadgad skyldighet att anordna småbarnspedagogik för asylsökande, papperslösa och personer som beviljats tillfälligt skydd, är avsikten att kommunernas kostnader för småbarnspedagogik ersätts med statsunderstöd enligt utfallet. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet bereds som budgetlag med tanke på hösten 2022. Med stöd av den ändrade lagen ska bidrag betalas ut till kommunerna för att anordna småbarnspedagogik för barn utan hemkommun. Sextio miljoner euro

har reserverats för åtgärden 2023. Tillägget hänför sig i sin helhet till den kommunala ekonomin.

Anslaget till integrationsutbildning i anslutning till fritt bildningsarbete höjs med 5 miljoner euro och anslaget till understöd för undervisning av elever med finska eller svenska som andra språk och för undervisning i elevens eget modersmål höjs med 2,5 miljoner euro.

Anslaget till förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen höjs med 120 miljoner euro. Orsaken till ändringarna är läget i Ukraina och tilläggen hänför sig nästan i sin helhet till den kommunala ekonomin.

Stärkande av finansieringsunderlaget för yrkesutbildningen

Från och med 2023 stärks finansieringsunderlaget för yrkesutbildningen permanent med 50 miljoner euro, av vilket cirka 37 miljoner euro uppskattas hänföra sig till den kommunala ekonomin. Med tilläggsanslaget kan utbildningsanordnarna fortsätta anställningarna för den personal som de anställt med periodisk tilläggsfinansiering för undervisning och handledning 2020–2022, och därigenom säkerställa en tillräcklig undervisnings- och handledningsnivå för alla studerande inom yrkesutbildningen.

Säkerställande av tillräcklig och tillgänglig personal inom social- och hälsovården

Som svar på ändringen av personaldimensioneringen reserveras i enlighet med tidigare beslut en tilläggsfinansiering på 30 miljoner euro för närvårdarutbildning 2023. Ungefär 21 miljoner euro av det beloppet beräknas hänföra sig till den kommunala ekonomin. För att säkerställa en tillräcklig och tillgänglig personal utökas utbildningen av omsorgsassistenterna i form av arbetskraftsutbildning med målet att utbilda 700 nya omsorgsassistenterna. För ändamålet reserveras en tilläggsfinansiering på 7,8 miljoner euro, av vilket cirka 5,5 miljoner euro uppskattas hänföra sig till den kommunala ekonomin.

För Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning föreslås en ökning på 16,25 miljoner euro, som gör det möjligt att utöka utbildningen av omsorgsassistenterna och utbildningen av personer som flytt kriget i Ukraina. Av detta uppskattas 11,4 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin.

Utvidgning av läroplikten och andra anslagsändringar som bygger på tidigare beslut

Det gradvisa genomförandet av utvidgningen av läroplikten och av den avgiftsfria utbildningen på andra stadiet fortsätter. För reformen fördelas 102 miljoner euro 2023. Av detta beräknas 71 miljoner euro riktas till den kommunala ekonomin.

För försöket med en reform av grunderna för bestämmande av utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning reserveras 5 miljoner euro 2023 och cirka 3,7 miljoner euro av beloppet uppskattas hänföra sig till den kommunala ekonomin.

Stödjande av ungdomsverksamhet

I syfte att stärka livskraften i östra Finland avsätts en miljon euro för ungdomsverksamhet i budgeten för 2023. Uppskattningsvis 0,7 miljoner euro av det beloppet riktas till den kommunala ekonomin.

Kommunikationsministeriet – åtgärder och deras effekter på kommunerna

Upphandling inom kollektivtrafik

Staten stöder årligen kollektivtrafiken i stora och medelstora stadsregioner. År 2023 anvisas stöd till kollektivtrafiken i stora stadsregioner till ett belopp på 9,8 miljoner euro och i medelstora stadsregioner till 8,1 miljoner euro. Dessutom riktas en klimatbaserad nivåförhöjning på 20 miljoner euro per år till upphandlingar inom kollektivtrafiken i enlighet med regeringsprogrammet. Största delen av denna riktar sig direkt till kommunerna. Stödet tilldelas i synnerhet för främjande av klimatvänlig materiel och drivkraft inom kollektivtrafiken, varigenom det bidrar till genomförandet inom kollektivtrafiken av det första skedet av den nationella lagstiftningen för genomförande av direktivet om rena vägtransportfordon, och kompenserar på så vis kommunerna för en del av dessa kostnader.

Flygtransporter kan köpas till orter från vilka tågresan till Helsingfors tar mer än tre timmar. Genom köp av regelbundna flygtransporter säkerställs framför allt förbindelser som är nödvändiga för näringslivet.

Utvecklingsprojekt

Till investeringar i utveckling av trafikledsnätverket läggs en fullmakt på 30 miljoner euro och ett anslag på 15 miljoner euro till genomförande av ett projekt för förbindelsen mellan landsväg 8155 och Uleåborg hamn 2023 (Poikkimaantie). Beräkningen av det totala kostnaderna för projektet är 40 miljoner euro, av vilket de övriga parternas andel uppgår till cirka 10 miljoner euro. För de övriga parternas andel ansvarar Fintraffic Ab, Uleåborg stad och Uleåborg hamn. Målet för projektet är att förbättra trafikförbindelserna till Uleåborg hamn. Genom ytterligare filer och organisering av anslutningar går trafiken smidigare, industrin och hamnverksamheterna får bättre förutsättningar att utvecklas och förhållandena för att pendla och uträtta ärenden förbättras. Bullerolägenheterna minskar och

boendetrivseln blir bättre genom bullerhinder. Fullmakten och anslaget beviljas villkorliga så att de är beroende av genomförandet av investeringsprojektet för Stora Ensos bruk i Uleåborg.

Avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) och understöd för trafikinfrastruktur

Staten ingick avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) med stadsregionerna Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg i oktober 2020. MBT-avtalen gäller flera åtgärder för att främja en hållbar samhällsstruktur och användningen av hållbara transportformer. MBT-avtalen utvidgades våren 2021 till stadsregionerna Kuopio, Jyväskylä och Lahtis och förhandlingar pågår med städerna. Regeringen har förbundit sig att anslå 755,8 miljoner euro för åtgärder inom förvaltningsområdet för trafiken i de fyra största stadsregionerna under MBT-avtalsperioden eller 2020–2031.

Staten understöder i enlighet med MBT-avtalen stadsregionernas spårtrafikprojekt med sammanlagt 153 miljoner euro, varav 21,5 miljoner euro anvisas för 2023. De projekt som överenskommit i MBT-avtalen är Västra Helsingfors spårvägar (inklusive snabbspårvägen på Vichtisvägen), snabbspårvägen Mellungsbacka-Dickursby-Aviapolis-Flygstationen, snabbspårvägen Vik-Malm, Tammerfors spårväg och Åbo spårväg. Staten understöder också projekteringen av lokaltågsdepåerna i Helsingforsregionen med 1 miljoner euro.

Förbättring av förhållandena för gång och cykling

Via investeringsprogrammet för att främja gång och cykling styrs statsfinansiering till verkningfulla gång- och cyklingsprojekt i kommunerna. Tack vare projekten förbättras förhållandena och attraktionskraften för gång och cykling och därigenom ökas antalet resor till fots och på cykel och färd sättens andel. Anslaget i form av statsunderstöd inom ramen för investeringsprogrammet uppgår till 3,5 miljoner euro 2023. Understöd kan beviljas för högst hälften av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Arbets- och näringsministeriet – åtgärder och deras effekter på kommunerna

Utveckling av förvaltningen när det gäller sysselsättningstjänsterna

I enlighet med inskrivningarna i regeringsprogrammet utökas kommunernas ansvar för ordnandet av arbets- och näringstjänster. Den första åtgärden var kommunförsöken med sysselsättning, och de pågår från den 1 mars 2021 till den 31 december 2024. Sammanlagt 25 försöksområden och 118 kommuner deltar i kommunförsöken med sysselsättning. Från

staten överfördes personalresurser som underställs kommunens arbetsledning. Dessutom överfördes beslutanderätt i fråga om användningen av sysselsättningsanslagen utifrån kundvolymerna inom projekten. Kommunerna satsar egen finansiering på att höja service-nivån och utveckla tjänsterna.

De kommuner som deltar i kommunförsöken har rätt att fatta beslut om lönesubventioner, startpengar och vissa ersättningar för statens räkning, men anslagen överförs inte till kommunens bokföring. Dessa kommuner väntas delta i servicen av de kunder som är med i försöket genom egen finansiering utöver resurser från staten.

Detta kan ske i form av tjänster som kommunen köpt eller i form av anställda som kommunen rekryterat. Tillförlitlig statistik över resurser som kommunerna använt själva finns emellertid inte att tillgå.

I slutet av juni 2022 deltog 237 200 arbetssökande (46,2 procent av alla arbetssökande) i kommunförsöken. Av de arbetssökande var 142 500 arbetslösa (54,8 procent av alla arbetslösa) och 57 500 personer som deltog i service som räknas in i aktiveringsgraden (55,6 procent av alla som använde servicen).

Regeringen beslutade vid sin halvtidsöversyn att fortsätta beredningen av en överföring av arbets- och näringstjänsterna till kommunerna. I anknytning till överföringen skapas en finansieringsmodell, som sporrar kommunerna att utveckla sin verksamhet så att den blir sysselsättningsfrämjande och att reformen på så sätt bidrar till att uppnå 7 000–10 000 nya sysselsatta. Staten och kommunerna delar på kostnadsansvaret i anslutning till finansiering av sysselsättningstjänsterna, varvid kommunernas incitament att ordna tjänster också för dem som har det sämst ställt på arbetsmarknaden tryggas. Ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen har fastställt att finansieringen av de tjänster som överförs till kommunerna ska genomföras via statsandelssystemet.

Regeringens proposition om överföring av arbets- och näringstjänster ska överlämnas till riksdagen i september 2022 och ansvaret för ordnandet av tjänsterna ska överföras på kommunerna i början av 2025.

Reform av systemet med lönesubvention

Regeringsprogrammet innehåller flera inskrivningar om lönesubvention i syfte att ändra bestämmelserna om lönesubvention. Avsikten är att regeringens proposition om reform av lönesubventionen överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2022 och att lagarna träder i kraft vid ingången av 2023.

Framöver ska lönesubventionen, beroende på hur lång tid arbetslösheten pågår, utgöra 50 procent av de stödberättigande kostnaderna och beloppet på subventionen ska inte heller minska om subventionsperioden pågår i över tolv månader. Lönesubventionen ska dock utgöra 70 procent av de stödberättigande kostnaderna, om den beviljas utifrån en skada eller en sjukdom. Dessutom ska föreningar, stiftelser och registrerade religionssamfund fortfarande ha möjlighet till 100 procents lönesubvention i vissa situationer.

Till skillnad från nuläget ska lönesubvention, beroende på hur lång tid arbetslösheten pågår, beviljas i fem eller tio månader om anställningsförhållandet inte är kortare än ovan nämnda tidsfrister. Längden ska inte längre prövas av den myndighet som beviljar lönesubvention. På samma sätt som i nuläget kan lönesubventionen i praktiken vara bestående, när den beviljas utifrån en skada eller en sjukdom eller när den person som ska sysselsättas har fyllt 60 år och är långtidsarbetslös. Propositionen innehåller även ett förslag till upphävande av undantaget vid anställning av arbetsplanerare. Undantaget har gjort det möjligt att bevilja lönesubvention för högst 24 månader, om den som har sysselsatts med lönesubvention jobbar som arbetsplanerare. Uppskattningsvis 150 sådana personer per år har arbetat inom kommuner med lönesubvention. Arbetsplanerare kan även framöver anställas med lönesubvention, men på stödets längd tillämpas samma bestämmelser som i fråga om andra som har anställts med lönesubvention.

I propositionen föreslås även ibruktagande av ett sysselsättningsstöd för personer som fyllt 55 år. Stödet ska utgöra 70 procent av de stödberättigande kostnaderna och beviljas för tio månader.

Kommunerna är viktiga arbetsgivare som sysselsätter med lönesubvention. Ungefär 17 000 personer var till exempel 2019 sysselsatta med lönesubvention inom kommunsektorn. År 2019 betalades cirka 93 miljoner euro i lönesubvention ut till kommunerna. Uppskattningsvis en tredjedel av det arbete som stötts med lönesubvention har omfattat uppgifter som överförs till välfärdsområdena vid ingången av 2023. Antalet som har sysselsatts inom kommuner med lönesubvention väntas minska i samma grad. Enligt beräkningar kommer den subvention som har beviljats under den tid som kommunerna haft sysselsättningskyldighet att minska med cirka 3,6 miljoner euro per år. Dessutom slopas tilläggsstödet till kommuner, som har uppgått till några hundratusentals euro per år.

Förutom att kommunerna sysselsätter med lönesubvention fattar de kommuner som deltar i sysselsättningsförsök beslut om lönesubvention för sina arbetssökande kunder, förutsatt att det inte är fråga om att bevilja lönesubvention till en försökskommun eller till en organisation där en försökskommun utövar bestämmande inflytande.

Konceptet Talent Hub

Regeringen har som mål att öka invandringen av kunnig arbetskraft. Vid sidan av de statliga åtgärderna har städerna en mycket central roll när det gäller att locka och förankra internationella experter, eftersom dessa experter till största delen flyttar till stadsregioner.

Som en del av programmet Talent Boost bildas på de största högskolorna samordnade servicekoncept för att locka och förankra internationella experter och sammanföra internationella experter och företag. Detta servicekoncept har arbetsnamnet Talent Hub.

Talent Hub-verksamheten utgår från regionens och dess företags behov, och den för samman aktörer som har anknytning till regionens internationella experter och internationella rekrytering. En Talent Hub är ett serviceställe där företag och internationella experter över en enda disk får information om alla tjänster i regionen som har samband med internationella experter, oberoende av tjänsteproducent.

För genomförandet av Talent Hub föreslås en miljon euro för 2023. Tidigare var finansieringen 3 miljoner euro per år.

Finland för förnyelse och kompetens 2021–2027 – utarbetande av EU-programmet för regional- och strukturpolitik

Beredningen av programperioden 2021–2027 har pågått sedan hösten 2018 under ledning av arbets- och näringsministeriet i samarbete med de relevanta ministerierna och myndigheterna på regional nivå. Statsrådet godkände ett program med åtgärder som stöds av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden i oktober 2021, varefter programmet överlämnades till kommissionen. Kommissionen antog programmet i maj 2022. De insatser som omfattas av Fonden för en rättvis omställning (FRO) läggs till i programmet i ett senare skede.

Regeringen drog i mars 2021 upp riktlinjer för fördelningen mellan unionsfinansiering och nationell finansiering. Statens andel av är i regel 75 procent av den nationella offentliga medfinansieringen och kommunerna och annan offentlig finansiering står för 25 procent. Finansieringsramen för programmet fastställdes i programdokumentet.

För finansiering av projekt som främjar genomförande av ekosystemavtal avsatte statsrådet 23,5 miljoner euro som statens budgetfinansiering för 2021 och 2022 (den så kallade EU+stat-andelen i programmet). Statens budgetfinansiering för 2023 (EU+stat-andelen) till finansiering av projekt delas ut till NTM-centralerna och landskapsförbunden i början av 2023. Det är fortfarande inte känt hur stor finansiering landskapsförbunden och NTM-centralerna kommer att beviljas och hur stor del av finansieringen som kommer att fördelas till kommunerna under 2023.

Stärkande av kommunernas roll vid integration

I enlighet med regeringsprogrammet ska en aktiv integration av invandrare i det finländska samhället stärkas, effektiviseras och påskyndas. Kommunernas roll i att främja integration stärks genom statsunderstöd för kommunernas kompetenscentrumverksamhet och handlednings- och rådgivningstjänster för invandrare, för vilka sammanlagt 3,5 miljoner euro fördelas för 2023.

Integration

Staten ersätter i enlighet med 6 kap. i lagen om främjande av integration (1386/2010) kommunen för kostnaderna för mottagandet av flyktingar enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna. De kalkylerade ersättningarna till kommunerna för mottagande av flyktingar och främjande av integration betalas automatiskt utan särskild ansökan. Som dimensioneringsgrund för ersättningen 2023 användes enhetskostnader som beräknats på basis av de kostnader som betalades 2021.

Behovet av anslag grundar sig på en årlig uppskattning av antalet personer som får internationellt skydd och andra personer som omfattas av ersättningarna. År 2022 höjdes flyktingkvoten till 1 500 personer på grund av läget i Afghanistan. År 2023 är flyktingkvoten 1 050 personer. Enligt beräkningar omfattar de kalkylerade ersättningarna under 2023 cirka 13 000 personer som beviljats internationellt skydd och 32 000 personer som beviljats tillfälligt skydd.

År 2023 fördelas anslag på cirka 122,8 miljoner euro till kommuner för integrering av invandrare. En del av de ersättningar som enligt integrationslagen betalats ut till kommuner betalas ut till välfärdsområdena från och med ingången av 2023. Exempelvis specialkostnaderna för social- och hälsovården, kostnaderna för förebyggande och kompletterande utkomststöd och kostnaderna för boende och stöd för barn som vistas i landet utan vårdnadshavare ersätts till välfärdsområdena i stället för kommunerna. Även den kalkylerade ersättningen som avses i integrationslagen har föreslagits att bli fördelad mellan kommun och välfärdsområde.

Byggande av Kutila kanal

I budgetpropositionen för 2023 föreslår regeringen en fullmakt på 12,5 miljoner euro för byggande av Kutila kanal. De totala kostnaderna för projektet beräknas uppgå till cirka 18,6 miljoner euro. Återstoden av finansieringen utgörs främst av kommunernas andel. Kanalen ska förena Lilla Saimen och Storsaimen i Rehula i Taipalsaari. Projektet är en del av åtgärderna för att förbättra livskraften i östra Finland.

Social- och hälsovårdsministeriet – åtgärder och deras effekter på kommunerna

Säkerställande av samarbete mellan kommun och välfärdsområde inom elevhälsa

Regional samarbetsgrupp för elevhälsa

Lagen om elev- och studerandevård, hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen har preciserats så att de är förenliga med social- och hälsovårdsreformen. Syftet med ändringarna är att säkerställa samarbete inom elevhälsan mellan välfärdsområdet och kommunerna, när ansvaret för att organisera elevhälsotjänsterna överförs på välfärdsområdena den 1 januari 2023.

Ändringarna, som börjar gälla den 1 januari 2023, förutsätter att ett välfärdsområde i samarbete med kommunerna inom sitt område ska bilda en regional samarbetsgrupp för elevhälsa som samarbetsorgan för elevhälsa i området. Samarbetsgruppen ska bestå av företrädare för kommunerna i området och av andra utbildningsanordnare. Samarbetsgruppen har till uppgift att utveckla och samordna elevhälsotjänsterna i regionen och att övervaka att elevhälsotjänsterna samarbetar med aktörer inom undervisningsväsendet, social- och hälsovården samt andra barn- och ungdomstjänster. Gruppen ska också ha till uppgift att utarbeta en regional elevhälsoplan för välfärdsområdesfullmäktige.

Utbildningsanordnarens elevhälsoplan

Som utbildningsanordnare ska kommunen utarbeta utbildningsanordnarens elevhälsoplan för att genomföra den övergripande elev- och studerandevården. Kommunen ska följa genomförandet av planen och se över planen vid behov. De elevhälsoplaner som utarbetats av utbildningsanordnare som är verksamma inom kommunens område ska fogas till kommunens i barnskyddslagen avsedda välfärdsplan för barn och unga.

Från och med 2023 avsätts ett tillägg på 270 000 euro per år för kostnaderna för en regional samarbetsgrupp för elevhälsa och ett tillägg på 60 000 euro per år för kostnaderna för en kommunal elevhälsoplan.

Genomförande av dricksvattendirektivet

Ett av de viktigaste målen med dricksvattendirektivet är att säkerställa hushållsvattnets (dricksvattnets) sanitära kvalitet genom riskhantering och kvalitetskrav på hushållsvatten. Vid riskbedömningen och riskhanteringen ska hela vattenproduktions- och vattendistributionsystemet från råvatten till vattenanvändarens kran beaktas. Till vattenproduktionskedjan hör kvaliteten på det råvatten som tillverkas som hushållsvatten och de faktorer som inverkar på kvaliteten, uttag av vatten, behandling av vatten, lagring och distribution av vatten i vattenledningsnätet och risker med fastigheternas vattenanordningar.

Det nya dricksvattendirektivet antogs den 16 december 2020 och trädde i kraft den 12 januari 2021. Direktivet är ett så kallat minimikravdirektiv, vilket innebär att det är möjligt att utfärda strängare bestämmelser än de bestämmelser som direktivet innehåller. Direktivet ska införlivas med nationell rätt inom två år efter det att det har trätt i kraft, det vill säga direktivet ska ha genomförts den 12 januari 2023.

I Finland genomförs dricksvattendirektivet genom ändring av hälsoskyddslagen, lagen om vattentjänster, miljöskyddslagen och lagen om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

Den riskbedömning och riskhantering som görs enligt nuvarande praxis skulle utvidgas genom att genomföra en ny riskbaserad strategi som är mer övergripande än den nuvarande. Eftersom innehållet i riskbedömningen ökar, blir den kommunala hälsoskyddsmyndighetens tillsynsuppgifter mer omfattande och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten bör delta i riskbedömningen. Dessutom kräver direktivet kontroll över vattenanordningar i prioriterade fastigheter som har många användare som kan exponeras för hälsoskador på grund av hushållsvatten eller tappvarmvatten, och denna kontroll kommer att vara en ny uppgift för den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Behovet av samarbete mellan myndigheter, såsom NTM-centraler, kommunala hälsoskyddsmyndigheter och kommunala miljöförvaltningsmyndigheter, ökar. Enligt en bedömning kommer behovet av ytterligare resurser till följd av förslaget att uppgå till cirka 1,28 miljoner euro per år med anledning av genomförandet av dricksvattendirektivet.

Miljöministeriet – åtgärder och deras effekter på kommunerna

Klimatlagstiftningen kommer att kompletteras med en förpliktelse om att utarbeta klimatplaner i kommunerna antingen ensam eller tillsammans med andra kommuner. Till följd av denna förpliktelse föreslås kommunerna 2,63 miljoner euro per år i bidrag till utarbetande av klimatplaner från och med 2023.

Genomförandet av programmet för återvinning av näringsämnen fortsätter. Ett anslag på 31 miljoner euro föreslås för 2023. Enligt en bedömning riktas ungefär hälften av anslaget till kommunala aktörer, såsom kommuner, samkommuner och kommunägda aktieföretag (andra stödmottagare är till exempel privata företag och forskningsinstitut). Anslagen avsätts för att främja tillvaratagande och säker återvinning av de näringsämnen och organiska ämnen som avloppsvattnet och slammet innehåller, för att förbättra energieffektiviteten i behandlingen av avloppsvatten och för att stödja en symbios mellan olika aktörer vid återvinning av näringsämnen. Potentiella stödmottagare är företag som producerar gödsel, teknikföretag, kommunala vattentjänstverk, samkommuner och vattentjänstbolag.

Det föreslås ett bidrag på cirka 2,9 miljoner euro per år till kostnaderna för de ändringar av lagen om datasystemet för den byggda miljön, bygglagen och markanvändnings- och bygglagen som föranleds av de nya digitaliseringsförpliktelserna i kommunerna och landskapsförbunden från och med 2023. I förväg är det svårt att uppskatta fördelningen av stödet. Anslaget är en ersättning för de ändringar av informationshanteringen som kommunerna och landskapsförbunden enligt den aktuella lagstiftningen ska göra under övergångsperioden. Dessutom är kommunerna skyldiga att lagra vissa miljöårsuppgifter i datasystemet för miljöårsinformation. Tekniskt sett kan uppgifterna lagras via datasystemet YLVA eller enligt överenskommelse via ett gränssnitt. Kommunerna kan använda funktionerna i YLVA även i sitt eget arbete. Miljöministeriet utvecklar interoperabiliteten mellan systemen och gör för närvarande en kostnadskonsekvensbedömning när det gäller möjligheterna att genomföra en omfattande reform av datasystemet för miljöårsinformation, vilket även ska ha effekter på kommunernas verksamhet.

Bidraget till ombyggnad av hyresbostäder som omfattas av aravastöd och räntestöd så att de är lämpliga för äldre i områden där invånarantalet sjunker höjs med 5 miljoner euro, av vilket 90 procent kommer att betalas ut till kommunerna. Dessutom bereds en lag om utveckling och utvidgning av boenderådgivningen för 2023–2027 och i anknytning till detta föreslås kommunerna ett bidrag på högst 4 miljoner euro per år. Enligt regeringsprogrammet ska tillräcklig boenderådgivning tryggas i samarbete med kommunerna och boenderådgivning bör tillhandahållas oberoende av boendeform.

4 Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin och trycket på att anpassa ekonomin

I detta avsnitt beskrivs utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin (inklusive Åland) 2022–2026 utifrån en kalkyl över utgiftstrycket inom den kommunala ekonomin. Finansministeriets ekonomiska avdelning har utarbetat en utvecklingsprognos för den kommunala ekonomin enligt begreppen i både nationalräkenskaperna och kommunernas räkenskaper så att prognoserna är överensstämmande. Utvecklingsprognosen presenteras i kommunekonomiprogrammet i enlighet med begreppen i kommunernas bokföring. I utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin har åtgärderna i planen för de offentliga finanserna för 2023–2026 samt i budgetpropositionen för 2023 och tilläggsbudgetarna för 2022 beaktats. Prognosen innehåller inte kommunernas och samkommunernas egna åtgärder för 2023–2026. De tas upp i utvecklingsprognosen efter att budgeterna färdigställts. Kommunalskattesatserna är desamma som för 2022. Den överföring av arbets- och näringstjänster till kommunerna under 2025 som regeringen planerat har ännu inte beaktats i utvecklingsprognosen. I avsnittet bedöms dessutom i enlighet med kommunallagen de konsekvenser som statens åtgärder har för det strukturella saldot i kommunerna i Fastlandsfinland enligt kommungrupp samt genomförandet av finansieringsprincipen fram till 2026, och detta görs utgående från utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin.

4.1 Allmän ekonomisk utveckling

Bruttonationalprodukten förväntas öka i Finland med 1,7 procent under 2022. Under början av 2022 har produktionen utvecklats gynnsamt och även sysselsättningen har fortsatt att öka snabbt. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har lett till att priserna på energi, råvaror och livsmedel har gått upp snabbt. Uppgången uppskattas leda till att hushållens köpkraft, konsumtionen och den ekonomiska tillväxten försvagas avsevärt i slutet av 2022 och i början av 2023. Utsikterna för Finlands utrikeshandel har också blivit betydligt sämre på grund av kriget. Efter att Ryssland inledde kriget har landets andel av Finlands export och av importen till Finland minskat med hälften, men handeln har ännu inte upphört helt. På grund av försämrade ekonomiska utsikter för Europa går det trögt att ersätta den bortfallna handeln med Ryssland, och exporttillväxten bedöms därför förbli svag. Dessutom gör den ökade osäkerheten att investeringar skjuts upp till framtiden. BNP-tillväxten sjunker till 0,5 procent 2023 och tilltar något 2024, då den stiger till 1,4 procent. Åren 2025–2026 förväntas BNP-tillväxten vara cirka 1,4 procent per år.

Antagandet i prognosen är att de sanktioner mot Ryssland som var gällande i början av augusti 2022 fortfarande gäller. De indirekta konsekvenserna av restriktionerna, bland annat uppgången i priserna, är emellertid större än de direkta konsekvenserna. Coronaviruset kommer inte att försvinna och nya smittfall förekommer fortfarande. Antagandet i prognosen är emellertid att inga nya restriktioner som påverkar ekonomin avsevärt införs för att förebygga spridning av covid-19-epidemin.

Den starka ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen har bidragit till att den stora obalansen i de offentliga finanserna med anledning av coronaepidemin har minskat. De offentliga finanserna ökar fortfarande under 2022 till följd av att skatteinkomsterna stiger kraftigt. Även reduceringen av antalet åtgärder med anledning av covid-19 bidrar till att underskottet minskar.

År 2023 växer ekonomin svagt och sysselsättningsgraden sjunker, varför underskottet i de offentliga finanserna börjar öka igen. De offentliga finanserna minskar även under de närmaste åren till följd av flera åtgärder för att förbättra beredskapen på grund av Rysslands anfallskrig. En svag ekonomisk tillväxt som förväntas efter nästa år kommer inte att vara tillräcklig för att korrigera obalansen mellan utgifterna och inkomsterna inom den offentliga ekonomin, och underskottet kommer att vara stort.

På grund av covid-19-epidemin steg den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten till en hög nivå och har inte återgått till samma nivå som före krisen. Ökningen i skuldkvoten vände dock tillfälligt 2021. Den tillfälliga utjämningen i skuldkvoten inom den offentliga ekonomin påverkas av att nominell BNP ökar gynnsamt. Det sammanlagda underskottet för statsförvaltningen, lokalförvaltningen och välfärdsområdena förblir stort. Därför börjar skuldkvoten gå upp igen 2023. De närmaste åren stiger skuldkvoten inte enbart på grund av underskott utan även på grund av ränteutgifter.

År 2022 förstärks statsförvaltningen av att stödåtgärderna med anledning av covid-19 krymper och de tidsbegränsade åtgärderna under regeringsperioden avslutas 2023. Beredskapsåtgärderna återspeglas framför allt i det strukturella saldot inom statsförvaltningen. Från och med nästa år kommer underskottet att öka i takt med att ökningen i skatteinkomsterna avtar och genom upphandling av jaktplan³. Nästa år vidtas även andra temporära åtgärder för att stödja medborgarnas köpkraft på grund av att konsumentpriserna har stigit exceptionellt snabbt, och åtgärder för att försöka minska effekterna av det höga elpriset. Under prognosperioden börjar också statens skuldhanteringskostnader öka.

Nästa år förändras strukturen för de offentliga samfunden i Finland när ansvaret för organiseringen av social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs från kommunerna

3 Antagandet i prognosen är att nya maskiner överläts till Finland från och med 2025.

till välfärdsområdena. Det ger en liten lindring av det strukturella utgiftstrycket som beror på åldrande befolkning, men lokalförvaltningen (exklusive välfärdsområdesförvaltningen) uppvisar trots det ett underskott i tryckkalkylen. Välfärdsområdena uppvisar underskott när de inleder verksamheten. Underskottet beror bland annat på stora investeringar.

Arbetspensionsanstaltens överskott kommer under de närmaste åren att ligga något över en procent. Ökningen i pensionsutgifterna fortsätter, men å andra sidan stiger avgiftsinkomsterna ännu kraftigt under innevarande år och uppgången i arbetspensionsanstaltens kapitalinkomster tilltar till följd av en stigande räntenivå. Under prognosperioden stärks de övriga socialskyddsfondernas strukturella saldo av att arbetslösheten minskar, och socialskyddsfonderna kommer därmed fortfarande att uppvisa ett litet överskott.

4.2 Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin

Helhetsbilden av och framtidsutsikterna för den kommunala ekonomin har nästan inte alls förändrats jämfört med uppskattningen i kommunekonomiprogrammet i våras. Posterna i resultaträkningarna och finansieringsanalyserna i kommunernas och samkommunernas bokslut för 2021 preciserades ställvis till och med avsevärt jämfört med vårens preliminära bokslutsprognoser, men den stora bilden av 2021 förändrades inte.⁴ Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i den kommunala ekonomin preciserades till cirka -200 miljoner euro och var ännu närmare balansen än vad som förväntades i våras. Dessutom har prognoserna för kommunernas skatteinkomster under hela prognosperioden 2022–2026 gått upp, främst till följd av uppdateringen av skattebas- och debiteringsprognosen. Å andra sidan har prisprognoserna justerats uppåt sedan våren. Redan i fjol fanns det tecken på att inflationen tilltar, men fortfarande i våras förväntades inflationstoppen förbli måttlig och kortvarig.

Med tanke på kostnadsutvecklingen i kommunerna är dock inkomstutvecklingen inom kommunsektorn den faktor som påverkar priserna mest, eftersom personalkostnaderna utgör den största kostnadsposten i den kommunala ekonomin. Den svåra arbetskonflikten inom kommunsektorn kunde delvis avgöras i början av juni när alla andra arbetstagargrupper inom kommunsektorn än skötarförbunden Tehy och Super antog tjänste- och arbetskollektivavtalen för kommunerna och välfärdsområdena. Baserat på likvärdigt och opartiskt bemötande av anställda tillämpas dock de avtalsenliga höjningarna på alla anställda, även de anställda inom social- och hälsovården. Avtalsperioden är tre år, 1.5.2022–30.4.2025. Under den treåriga avtalsperioden ökar arbetskraftskostnaderna med i genomsnitt 8,8 procent beräknat enligt ränta på ränta. Under 2023–2024 är de

4 Uppgifterna om kommunernas och samkommunernas bokslut inhämtades från Statskontorets tjänst Granskaforvaltningen.fi den 30 augusti 2022.

avtalsenliga höjningarna enligt den grundläggande uppgörelsen utan utvecklingsprogrammet bundna till den så kallade allmänna linjen. Dessutom ses lönestrukturerna och lönesystemen inom kommunsektorn över genom ett särskilt utvecklingsprogram under 2023–2027. Programmet ger en avtalsenlig höjning på i genomsnitt en procent per år. Under en femårsperiod stiger lönerna inom kommunsektorn genom programmet med sammanlagt cirka 5,1 procent utöver de avtalsbaserade höjningarna.

Spänningen på arbetsmarknaden har inneburit allt fler utmaningar för kommunsektorn. Framför allt behovet av social- och hälsovårdstjänster har ökat på grund av åldrande befolkning, och därför har antalet nya lediga jobb inom hälso- och sjukvården ökat betydligt under de senaste åren. Social- och hälsovårdstjänsterna är ställvis kraftigt överbelastade och läget blir allt sämre till följd av arbetskonflikter och en ökande brist på skötare. Det finns tecken på risker för nya arbetskonflikter.

Utifrån ekonomiska nyckeltal ser år 2022 åter positivt ut för den kommunala ekonomin. Enligt prognosen blir verksamhetens och investeringarnas kassaflöde positivt, men siffrorna förbättras av bolagiseringen av Helsingfors stads trafikverk (HST). Den påverkar framför allt nettoinvesteringarna och därmed verksamhetens och investeringarnas kassaflöde och siffrorna för finansieringens kassaflöde. Bolagiseringen av HRT förbättrar verksamhetens och investeringarnas kassaflöde med cirka 660 miljoner euro 2022⁵. Dessutom förväntas verksamhetens och investeringarnas kassaflöde öka en gång för alla genom försäljning av social- och hälsovårdsfastigheter. Verksamhetsbidraget uppskattas bli lägre till följd av minskade statsunderstöd, men årsbidraget kommer att ligga nära förra årets nivå i och med att skattefinansieringen ökar snabbt.

Alla ekonomiska prognoser är dock fortfarande exceptionellt osäkra. Rysslands invasion av Ukraina förändrade det ekonomiska lägesbilden som inte sedan dess har blivit nämnvärt klarare. Rysslands invasion av Ukraina fortsätter och framtidsutsikterna är fortfarande mycket osäkra. Hotbilderna med anledning av covid-19-viruset har inte heller helt försvunnit. I den kommunala ekonomin råder också osäkerhet om kostnadsutvecklingen för social- och hälsovården och räddningsväsendet samt om de kostnader och inkomster som överförs till välfärdsområdena. De sistnämndas slutliga effekter på den kommunala ekonomin framkommer inte förrän bokslutsuppgifterna för 2022 har blivit färdiga.

---

5 Konsekvensbedömningen för 2022 omfattar effekter av överföringen av både verksamheter och tillgångar.

Tabell 15. Den kommunala ekonomins utveckling till 2026, enligt kommunernas bokföring, miljarder euro (enligt verkliga priser)

Ekonomisk firma	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Resultatbildning						
1. Verksamhetsbidrag	-31,5	-33,1	-12,8	-13,3	-13,8	-14,4
2. Skatteinkomster	25,5	26,5	14,2	13,3	13,7	14,2
3. Statsandelar, driftsekonomin	10,1	10,8	3,8	3,9	4,0	4,1
4. Finansiella intäkter och kostnader, netto	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
5. Årsbidrag	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
6. Avskrivningar	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Extraordinära poster, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Räkenskapsperiodens resultat	1,6	1,5	2,7	1,3	1,1	0,9
Finansiering						
9. Årsbidrag	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
10. Extraordinära poster	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Rättelseposterna till internt tillförda medel	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
12. Intern finansiering, netto	3,9	3,9	4,8	3,6	3,5	3,4
13. Investeringar i anläggningstillgångar	-5,4	-5,7	-4,7	-4,8	-5,0	-5,1
14. Finansieringsandelar och försäljningsinkomster	1,2	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investeringar, netto	-4,1	-3,7	-3,6	-3,8	-3,9	-4,1
16. Finansieringsbehov (intern finansiering - investeringar)	-0,2	0,2	1,2	-0,2	-0,4	-0,7
17. Länestock	24,2	24,8	18,8	19,3	20,1	21,1
18. Likvida medel	8,1	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6
19. Nettoskuld (lån - likvida medel)	16,1	16,9	11,2	11,7	12,5	13,5

Den kommunala ekonomin 2023

År 2023 kommer att vara ett historiskt år för den offentliga förvaltningen och även för den kommunala ekonomin i Finland, eftersom social- och hälsovårdsreformen träder i kraft. I praktiken innebär det att uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs till välfärdsområdena och finansieringen av dem till staten. Till följd av reformen minskar kommunernas inkomster och utgifter med nästan hälften. Till följd av åldrande befolkning har behovet av hälso- och sjukvårdstjänster och omsorgstjänster och därmed utgiftstrycket i den kommunala ekonomin ökat redan under en lång tid. Till följd av social- och hälsovårdsreformen överförs dock ansvaret för dessa svårt förutsägbara och snabbt ökande utgifter till välfärdsområdena. Social- och hälsovårdsreformen undanröjer dock inte alla ekonomiska utmaningar i den kommunala ekonomin med anledning av åldersstrukturen i Finland, eftersom befolkningsförändringen påverkar de ekonomiska strukturerna på flera olika sätt och även till exempel investeringarna och anläggningstillgångarna.

Till följd av social- och hälsovårdsreformen minskar kommunernas verksamhetskostnader och cirka hälften av driftsekonomiutgifterna flyttas bort (se bilaga 2). Omkostnaderna beräknas minska med 54 procent 2023. I köpen beaktades de av kommunernas kostnader som hänför sig till underhållet av social- och hälsovårdsfastigheter, till ett belopp på uppskattningsvis 700 miljoner euro. Under 2023 går regeringsperioden ut förutom att social- och hälsovårdsreformen träder i kraft. Många av regeringens temporära åtgärder avslutas och bland annat en hel del bidrag med anledning av covid-19 och kvalitets- och jämställdhetsprojekt vid undervisning uteblir i den kommunala ekonomin. Utvidgningen av läroplikten fortsätter dock för en ny åldersklass, vilket höjer finansieringen för den kommunala ekonomin till över 70 miljoner euro 2023. Invandringen av personer som flytt kriget i Ukraina ökar utgifterna. Regeringen har förbundit sig att kompensera kommunerna för bland annat kostnaderna för småbarnspedagogiken, den förberedande undervisningen före den grundläggande utbildningen och integrationen.

Efter reformen har de uppgifter som ingår i den kommunala ekonomin allt större fokus på småbarnspedagogiken och utbildningen. Det sammanlagda behovet av service inom småbarnspedagogiken och utbildningen minskar till följd av nativitetsminskningen, som fortsatt under hela 2010-talet. I beräkningarna i utvecklingsprognosen är minskningen av behovet av tjänster dock precis som tidigare något lindrigare, eftersom alla kommuner inte har möjlighet att dra nytta av den kalkylmässiga besparingspotentialen, eller åtminstone inte speciellt fort. Många små kommuner har redan skurit ner skolnätet till den grad att fler nedskärningar skulle leda till att servicen måste läggas ned helt. Dessutom påverkas antalet barn som deltar i småbarnspedagogiken av deltagandegraden, som har ökat de senaste åren. Det är emellertid klart att minskningen i de unga åldersskullarna ger en del av kommunerna sparmöjligheter, som kommunerna bör reagera snabbt för att kunna balansera ekonomin och säkerställa en högklassig undervisning.

De stora procentförändringarna i de ekonomiska siffrorna för den kommunala ekonomin 2023 beror också på att kostnaderna har ökat. Prisindexet för basservicen, som beskriver kostnadsutvecklingen i kommunerna, ändras med 3,8 procent under 2023. Den snabba kostnadsökningen påverkas framför allt av inkomstutvecklingen inom kommunsektorn. Inkomsterna inom kommunsektorn stiger till följd av en lönehöjning, som är bunden till en så kallad allmän linje, och genom ett utvecklingsprogram för att se över lönestrukturerna och lönesystemen inom kommunsektorn⁶.

Social- och hälsovårdsreformen påverkar också inkomsterna i den kommunala ekonomin avsevärt. När finansieringsansvaret övergår från kommunerna till staten, måste statens inkomster höjas och kommunernas inkomster sänkas med ett belopp som motsvarar det överförda finansieringsansvaret. För att det totala skatteuttaget inte ska öka sänks de kommunala skattesatserna med 12,64 procentenheter i alla kommuner. Dessutom kommer utdelningen av samfundsskatteinkomsterna att minska med en tredjedel och statens utdelning att ökas i motsvarande grad. Nästa år korrigeras även utdelningen av samfundsskatten när det gäller sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik och höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn. Detta höjer kommunernas skatteinkomster med ungefär 90 miljoner euro 2023. Eftersom social- och hälsovårdsreformen inte påverkar fastighetsskatten, fördubblas dess relativa andel av kommunernas skatteinkomster jämfört med nuläget. Kommunernas skatteinkomster beräknas sjunka med 47 procent 2023. År 2023 ligger kommunernas skatteinkomstutfall undantagsvis på en högre nivå än normalt, eftersom en del av kommunal- och samfundsskatteinkomsterna för tidigare år redovisas för 2023 enligt de tidigare kommunalskattesatserna och utdelningen av samfundsskatteinkomsterna.

Inkomsterna i den kommunala ekonomin beräknas minska med cirka 31 procent 2023. I och med social- och hälsovårdstjänsterna uteblir bland annat en hel del intäkter av klientavgifterna från den kommunala ekonomin. Dessutom föreslog regeringen i budgeten att avgifterna för småbarnspedagogik skulle sänkas varaktigt. Detta beräknas sänka avgiftsinkomsterna i den kommunala ekonomin med 29 miljoner euro 2023 och med 70 miljoner euro från och med 2024.⁷ Minskningen av verksamhetsinkomsten lindras av kommu-

6 Lönehöjningarna 2023 och 2024 kommer att vara minst 1,9 procent per år oberoende av vad som avtalas inom exportsektorerna och industrin (kemi, teknologi, AKT). Om dessa sektorer avtalar om större höjningar, speglas skillnaden även i löneuppgörelsen för kommunsektorn. Efter utvecklingsprogrammet är den årliga höjningen av lönerna under 2023–2027 cirka en procent större än vad de allmänna höjningarna är.

7 Nettobeloppet på de uteblivna inkomsterna från avgifterna för småbarnspedagogik kommer emellertid att vara något mindre, eftersom de sänkta avgifterna förväntas förbättra incitamenten till arbete bland småbarnsföräldrar. Detta antas i sin tur leda till en ökande efterfrågan på daghemstjänster och stigande inkomster från avgifterna för daghemstjänster.

nernas hyresinkomst från social- och hälsovårdsfastigheter, som i utvecklingsprognosen beräknas vara 700 miljoner euro 2023.

Från kommunernas statsandelar avdras finansieringen av de uppgifter som överförs till välfärdsområdena. Kommunernas statsandelar minskar inte enbart genom att finansieringen överförs till välfärdsområdena. De minskar också till följd av besluten om varaktiga statsandelsminskningar på sammanlagt 33 miljoner euro och till följd av ett tidsbundet avdrag på 10 miljoner euro i anslutning till slopandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna. Kommunernas statsandelar beräknas minska med 65 procent 2023. Minskningen av statsandelarna lindras bland annat av indexhöjningarna (143 miljoner euro), slopandet av den tidigare minskningen av statsandelen för läkar- och läkarhelikopterverksamhet (22,6 miljoner euro) och ändringen av kommunernas betalningsandel för det grundläggande utkomststödet (22,4 miljoner euro).

Välfärdsområdena kommer att överta investeringar till ett värde på ungefär 950 miljoner euro från den kommunala ekonomin. Trots att den snabbaste tillväxten inom investeringar antas vara förbi, kommer investeringsnivån sannolikt att vara hög. Investeringsstrycket i den kommunala ekonomin kommer att vara fortsatt stort bland annat på grund av byggnadernas ålder och migrationen. Det är dock möjligt att en del investeringar kommer att skjutas upp till kommande år på grund av de osäkra ekonomiska utsikterna, flaskhalsarna i fråga om resurserna och de ökade kostnaderna.

Utifrån de ekonomiska nyckeltalen ser 2023 rekordstarkt ut för den kommunala ekonomin, eftersom social- och hälsovårdsreformens skatteinkomstsänkande effekt för kommunerna ännu inte syns till fullo i kommunal- och samfundsskatteinkomsterna. År 2023 är kommunernas skatteinkomster enligt de gamla beskattningsgrunderna cirka 1,2 miljarder euro högre än vad skatteinkomsterna inom den kommunala ekonomin efter social- och hälsovårdsreformen är 2024. Årsbidraget är tillräckligt för att klart täcka avskrivningarna, och verksamhetens och investeringarnas kassaflöde är cirka 1,2 miljarder euro.

Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin 2024–2026

Åren 2024–2026 ökar omkostnaderna för den kommunala ekonomin med i snitt 2,9 procent om året. Eftersom utvecklingsprognosen är ett så kallat spår av oförändrad politik⁸ och behovet av service inom utbildningen och småbarnspedagogiken minskar något, ökar verksamhetskostnaderna främst på grund av stigande priser. Förändringen i

⁸ Det innebär att prognosen och bedömningen på medellång sikt inte omfattar åtgärder som en ny regering eventuellt planerar på och inte heller kommunernas och samkommunernas åtgärder för 2023–2026.

prisindexet för basservice, som beskriver kommunernas kostnadsutveckling, är i genomsnitt 3,6 procent per år.

Den snabbaste tillväxtfasen för investeringar beräknas ha upphört, men tillväxtorternas investeringstryck och det landsomfattande eftersatta underhållet gör att behovet av investeringar är fortsatt stort. I tryckkalkylen har förhållandet mellan investeringar och BNP hållits oförändrat under de sista åren.

I tryckkalkylen stiger verksamhetsinkomsterna med i genomsnitt 0,7 procent per år under 2024–2026. Skatteinkomsterna sjunker med 5,8 procent under 2024. Nedgången är en följd av att effekten av social- och hälsovårdsreformen återspeglas i kommunernas skatteinkomster till fullo med ett visst dröjsmål, eftersom skatterna för ett skatteår flyter in under flera kalenderår. Under 2025–2026 ökar skattefinansieringen med i genomsnitt 3,0 procent per år. I utvecklingsprognosen beaktades den gruvskatt som regeringen tidigare beslutat om. Gruvskatten beräknas höja kommunernas skatteinkomster senare än vad tidigare bedömts, det vill säga först från och med 2025 med cirka 15 miljoner euro per år.

Under 2024–2026 är utgifterna inom den kommunala ekonomin fortfarande något större än inkomsterna. Årsbidraget räcker till för att täcka avskrivningarna i tryckkalkylen under alla granskningsår. Den kommunala ekonomin underlättas i och med social- och hälsovårdsreformen eftersom kommunerna inte längre ska ansvara för de snabbast växande utgifterna. Inom den kommunala ekonomin kommer det att råda en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster, och därför kvarstår behovet av strukturella reformer som ökar produktiviteten och effektiviteten även efter social- och hälsovårdsreformen. När social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendets tjänster överförs till välfärdssområdena, minskar kommunernas möjligheter att balansera sin ekonomi genom att anpassa utgifterna. Samtidigt förblir dock investeringsbehoven stora bland annat på grund av migrationen och byggnadernas ålder. Dessutom kräver åtgärderna för att bekämpa klimatförändringar och förbereda sig på deras konsekvenser att kommunerna ska införa nya metoder och göra investeringar i bland annat grön omställning.

År 2023 överförs uppskattningsvis 5,1 miljarder euro av lånen inom den kommunala ekonomin från kommunerna i och med social- och hälsovårdsreformen. Efter detta avtar tillväxttakten för lånestocken inom den kommunala ekonomin avsevärt jämfört med den genomsnittliga tillväxttakten under det senaste årtiondet. I slutet av granskningsperioden uppgår lånestocken inom den kommunala ekonomin till 21,1 miljarder euro. Räntenivån har sedan länge varit exceptionellt låg, men räntemiljön har börjat normaliseras efter en flera år lång ovanlig situation med negativa nominella räntor. Detta kommer också att leda till en ansträngd skuldsatt kommunal ekonomi, där investeringar bör finansieras.

4.3 Kommunernas skatteinkomster

Kommunernas skatteinkomster utgörs av kommunal-, fastighets- och samfundsskatter. Kommunalskatten har i genomsnitt stått för cirka 84 procent av skatteinkomsterna, fastighetsskatten för cirka 8 procent och samfundsskatten för cirka 8 procent. Kommunernas skatteinkomster uppskattas bli sammanlagt cirka 26,5 miljarder euro 2022. Jämfört med året innan ökar skatteinkomsterna med knappt 4 procent. Uppgången i skatteinkomsterna kan framför allt förklaras med en gynnsam inkomst- och sysselsättningsutveckling. Främst till följd av skattereformen i anslutning till social- och hälsovårdsreformen beräknas skatteinkomsterna sjunka med 46,5 procent under 2023. Tabell 16 visar prognosen för kommunernas skatteinkomster 2020–2023. I prognosen har man beaktat utvecklingen av skattebaserna enligt makroprognosen för samhällsekonomin, de senaste resultaten och uppskattningarna av den slutliga skatten för varje skatteår och kända ändringar av beskattningsgrunderna.

De utbetalda lönerna utgör i genomsnitt 67 procent, pensionerna cirka 24 procent och de övriga inkomsterna, bland annat dagpenningsskatten, cirka 9 procent av skattebasen för kommunalskatt. Det förekommer emellertid stora skillnader i inkomststrukturen mellan olika kommuner. Hur befolkningsstrukturen och sysselsättningsgraden utvecklas har en avgörande inverkan på skattebasen för enskilda kommuner och därigenom på hur intäkterna bildas.

Prognosen för samfundsskatten skatteåret 2023 görs upp utifrån företagens uppskattade resultatutveckling från 2021 till 2023. Förändringen i företagens resultatutveckling beräknas främst med hjälp av förändringen i rörelseöverskottet i nationalräkenskaperna. Företagens resultatutveckling följer inte helt och hållet förändringarna i verksamhetsöverskottet. I synnerhet under kraftiga konjunkturväxlingar kan den bild rörelseöverskottet ger av företagets resultat avvika betydligt från verkligheten.

I tabellen nedan behandlas efter skatteslag de konsekvenser som olika lagändringar har för kommunernas skatteinkomster under 2020–2023. Kommunerna kompenseras enligt nettobelopp för de konsekvenser som ändringarna i beskattningsgrunderna har för skatteintäkterna. För samfundsskattens del görs compensationerna inom skattesystemet genom en ändring av utdelningen, medan compensationerna för ändringar i beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster gör via ett separat anslagsmoment från och med budgetpropositionen för 2020.

Tabell 16. Kommunernas skatteinkomster 2020–2023, miljoner euro.

	2020	2021	2022	2023
Kommunalskatt	20 222	20 696	21 668	9 931
Samfundsskatt	1 967	2 846	2 715	2 112
Fastighetsskatt	1 747	1 965	2 093	2 109
Totalt	23 936	25 507	26 476	14 152
<i>Den genomsnittliga kommunalskattesatsen</i>	<i>19,97</i>	<i>20,02</i>	<i>20,01</i>	<i>7,37</i>
<i>Kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten</i>	<i>42,13</i>	<i>44,34</i>	<i>33,76</i>	<i>23,9</i>

4.4 Trycket på att anpassa ekonomin, enligt kommungrupp

Enligt kommunallagen ska kommunekonomiprogrammet innehålla en bedömning av förändringarna i kommunernas strukturella saldo både med beaktande av utvecklingen i hela landet och enligt kommungrupp. I programmet beskrivs tillräckligheten i finansieringen av kommunerna med hjälp av begreppet verksamhetens och investeringarnas kassaflöde. Enkelt uttryckt beskriver detta nyckeltal det negativa trycket på att öka lånestocken eller höja skattesatsen och den positiva kalkylerade möjligheten till bland annat låneamorteringar eller sänkningar av skattesatsen.

Vid tolkningen av verksamhetens och investeringarnas kassaflöde är det bra att beakta att kommunernas förmåga att finansiera sina lagstadgade uppgifter bygger på en långsiktig strävan efter balans mellan inkomster och utgifter. Under en kortare tidsperiod kan kommunernas behov av nettoinvesteringar finansieras genom nettouplåning. Därför vittnar underskottet i verksamhetens och investeringarnas kassaflöde inte nödvändigtvis direkt om att finansieringsprincipen inte har uppfyllts. Kommunernas ekonomiska bärkraft och betalningsförmåga äventyras dock på längre sikt, om verksamhetens och investeringarnas kassaflöde är varaktigt negativt. Vid bedömningen av kommunernas skuldållbarhet bör hänsyn därför alltid tas till helheten, det vill säga förväntade framtida inkomster och utgifter i förhållande till den nuvarande nettoskuldbördan. Vid sidan av verksamhetens och investeringarnas kassaflöde finns det därför skäl att även granska den relativa skuldsättningen och utvecklingen av räkenskapsperiodens resultat över tiden.

Bedömt som en helhet och med beaktande av osäkerhetsfaktorerna för tryckkalkylen kan det konstateras att det beräknade trycket på att höja kommunalskattesatsen i de flesta kommunstorleksgrupper ligger på en fortsatt måttlig nivå under ramperioden. I vissa kommunstorleksgrupper finns det också en beräknad marginal för att sänka skattesatsen för vissa enskilda år. I flera små kommuner är dock höjningstrycket högt, vilket även avspeglas som ett negativt årsbidrag och ett negativt resultat för räkenskapsperioden. Dessa kommuner bör ägna uppmärksamhet åt att stärka årsbidraget för att en skuldsättning som sker under en längre tidsperiod inte ska bli ett problem i förhållande till inkomstbasen. Om skattebasen undergrävs kan det utgöra en risk, särskilt i mindre kommunstorleksgrupper, om den demografiska utvecklingen enligt befolkningsprognosen fortsätter och utflyttningsöverskottet fortfarande utvecklas som förväntat.

Antaganden som använts i kalkylen

I figur 3 och tabell 17 presenteras kalkyler över kommunernas strukturella saldon och kommunernas kalkylmässiga tryck på att höja inkomstskattesatsen enligt kommunstorleksgrupp 2022–2026. Kalkylerna bygger på kommunspecifika prognoser över utvecklingen av skatteinkomsterna och statsandelarna och utjämnningen av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. Finansministeriet har tagit fram prognoserna utifrån utvecklingen i hela landet. Social- och hälsovårdsreformens inverkan beaktas i kalkylerna från och med 2023. Uppgifterna om verksamhetsbidraget för de enskilda kommunerna 2022 har hämtats ur kommunernas och samkommunernas redovisningar till Statskontoret om kommunernas och samkommunernas budgetar och ekonomiplaner. Uppgifterna för de enskilda kommunerna har räknats om enligt finansministeriets prognoser för hela landet, så att proportionerna mellan kommunerna överensstämmer med de uppgifter som kommunerna redovisat. Verksamhetsbidraget 2023–2026 har beräknats utifrån förändringen i befolkningsstrukturen i kommunen och den uppskattade totala förändringen i hela landet. Det innebär att verksamhetsbidraget för en enskild kommun inte följer den genomsnittliga förändringen i hela landet, utan det beräknade verksamhetsbidraget varierar mellan kommunerna beroende på hur kommunens befolkningsstruktur utvecklas. I granskningen har man inte beaktat kommunernas egna åtgärder som inverkar på verksamhetsbidraget. I kalkylen har man inte heller förutsett vare sig nedskrivningar av engångskaraktär eller extraordinära poster, som kan förändra kommunernas resultatutveckling avsevärt under enskilda år.

I fråga om nettoinvesteringar har man i kalkylen använt de uppgifter som kommunerna rapporterat för budget- och planperioden. Utvecklingen av nettoinvesteringarna 2025 och framåt har utvärderats utifrån ett genomsnitt som beräknats utifrån den ekonomiska informationen för 2018–2024 (bokslutsuppgifter, budget- och planuppgifter), även med beaktande av den förväntade förändringen i hela landet. De finansiella utgifterna respektive

intäkterna beräknas baserat på den prognosticerade förändringen i hela landet från och med 2025. I övrigt bygger de på kommunernas budgetar och ekonomiplaner. Statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet för 2022–2026 bygger på den senaste informationen, nämligen för 2022. Inga ändringar har gjorts i fastighetskattesatserna, det vill säga att de har behållits på samma nivå som under 2022. De kommunala skattesatserna är förenliga med 2022, men har från och med 2023 sänkts med en jämn nedskärning i den kommunala skattesatsen i samband med social- och hälsovårdsreformen. Samkommunerna har inte heller tagits med i prognosmodellen.

Kalkylerna enligt kommun publiceras på finansministeriets webbplats⁹. Kalkylerna enligt kommun bygger i stort sett på uppgifterna i kommunernas budgetar och ekonomiplaner, den prognosticerade förändringen i hela landet och Statistikcentralens befolkningsprognos för kommunerna 2021. De kommunspezifika prognoserna är givetvis mycket osäkra, och siffrorna för enskilda kommuner bör inte tolkas entydigt. Granskningsperioden omfattar flera exceptionella år och därför bör man förhålla sig till beräkningarna med försiktighet. Granskningen enligt kommunstorleksgrupp visar dock riktningen och läget i de olika kommunernas ekonomiska utveckling.

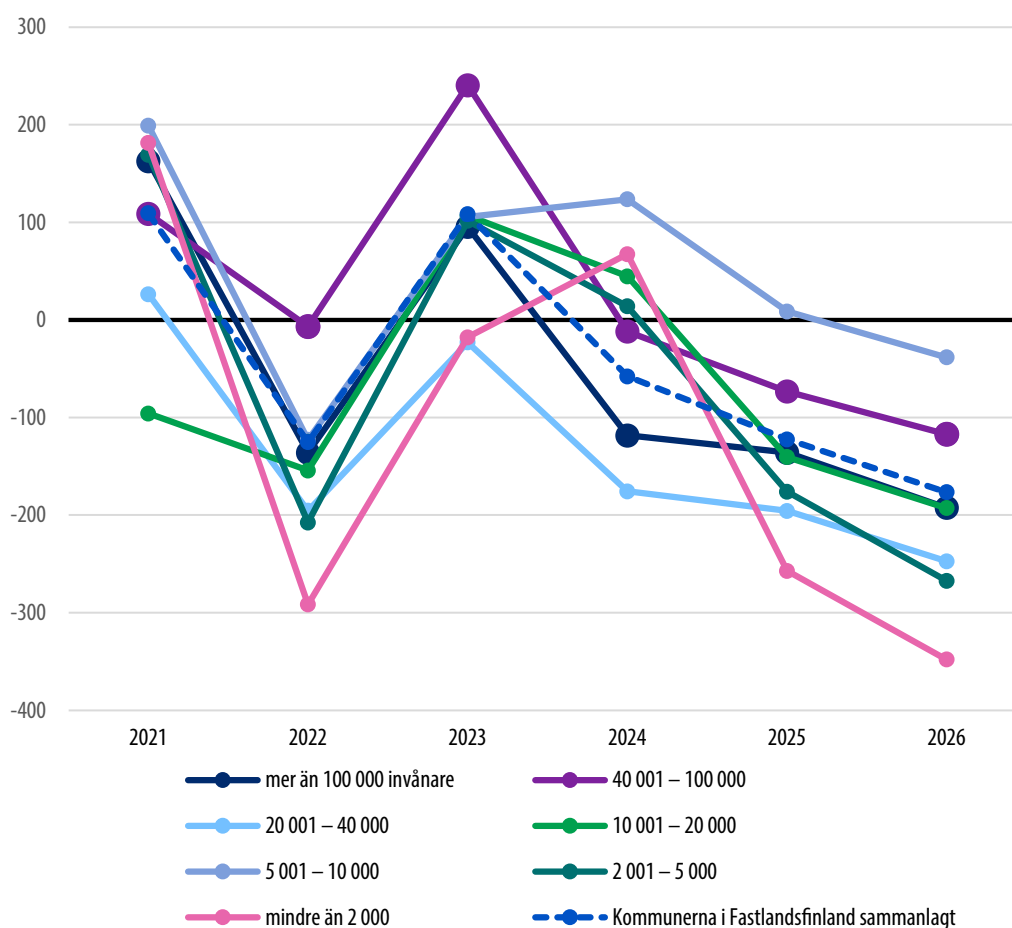
Trycket på att anpassa ekonomin ökar mot slutet av ramperioden

Vid bedömningen av trycket på att anpassa ekonomin enligt kommunstorleksgrupp används utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin i hela landet. De utsikter som i utvecklingsprognosen presenterats för utvecklingen under de närmaste åren har inte förändrats nämnvärt jämfört med bedömningarna i kommunekonomiprogrammet våren 2022. I och med att bokslutsuppgifterna för 2021 har blivit färdiga har de data som utgör ett underlag för bedömningen preciserats i fråga om både de riksomfattande uppgifterna och uppgifterna enligt kommun. Dessutom har ändringar gjorts i skatte- och prisprognoserna för de kommande åren.

I programmet utvärderas trycket på att anpassa ekonomin med hjälp av begreppet verksamhetens och investeringarnas kassaflöde. Enligt beräkningarna är verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i alla kommunstorleksgrupper negativt i slutet av ramperioden, under 2026, cirka -160 euro per invånare. Enligt uppskattningen ligger finansieringen en aning närmare balansen under 2026 än vad som uppskattades i kommunekonomiprogrammet våren 2022, vilket framför allt beror på förbättrade skatteprognoser. Under hela granskningsperioden finns det stora skillnader mellan kommunstorleksgrupper, men det förekommer också en viss spridning inom kommungrupperna.

9 <https://vm.fi/sv/kommunekonomiprogrammet>

Figur 3. Uppskattning av kommunernas kalkylerade avvikelser från finansiell balans (verksamhetens och investeringarnas kassaflöde) 2021–2026 enligt kommunstorleksgrupp, euro per invånare.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde enligt bokslutsuppgifterna för 2021 är positivt i nästan alla kommunstorleksgrupper. Orsaken till det goda ekonomiska läget 2021 är framför allt coronastödsåtgärderna, som staten fortfarande 2021 riktade till den kommunala ekonomin. När coronastöden upphör 2022 bedöms den finansiella balansen bli sämre i alla kommunstorleksgrupper, vilket gör att verksamhetens och investeringarnas kassaflöde blir negativt. Balansen försämras även av ett försvagat verksamhetsbidrag och ökade nettoinvesteringar i alla kommunstorleksgrupper.

År 2023 bedöms verksamhetens och investeringarnas kassaflöde åter tillfälligt bli starkare i alla kommunstorleksgrupper. Den gynnsamma utvecklingen kan framför allt förklaras med att inflödet av skatteinkomster är högre än vanligt. På grund av hur uppbörderna och redovisningen av skatter infaller syns social- och hälsovårdsreformens fulla effekt på skatteinkomsterna inte förrän 2024. Den finansiella balansen förstärks särskilt i kommuner med

40 000–100 000 invånare och är enligt beräkningar 241 euro per invånare 2023. Förklaringen till detta är att nettokostnaderna är lägre än i de övriga kommunstorleksgrupperna och de nettoinvesteringar som anges i ekonomiplanerna är rimliga.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde försämras åter mot slutet av ramperioden i nästan alla kommunstorleksgrupper. Inflödet av skatteinkomster normaliseras i läget efter social- och hälsovårdsreformen, vilket innebär minskade skatteinkomster i alla kommunstorleksgrupper 2024. Kommunernas nettokostnader ökar med cirka 4 procent per år i slutet av ramperioden, men exempelvis i stora städer förväntas ökningen vara mer än 5 procent per år. Till skillnad från de övriga kommunstorleksgrupperna förbättras verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i små kommuner 2024, vilket framför allt beror på att de nettoinvesteringar som anges i ekonomiplanerna minskar jämfört med året innan.

Enligt beräkningarna kommer verksamhetens och investeringarnas kassaflöde att vara negativt 2026, det sista året under ramperioden (cirka -160 euro per invånare i genomsnitt i hela landet). Det finns relativt stora skillnader mellan kommunstorleksgrupperna (minimum cirka -324 euro per invånare och maximum -16 euro per invånare).

Minskningen i verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under ramperioden kan till stora delar förklaras med den förväntade utvecklingen av verksamhetsbidraget och skatteinkomsterna i hela landet och i enskilda kommuner. Jämfört enligt kommunstorleksgrupp minskar verksamhetens och investeringarnas kassaflöde relativt sett mest i just de minsta kommunerna mot slutet av ramperioden. Under granskningsperioden är utvecklingen av skatteinkomsterna i små kommuner därmed svagare än i de övriga kommunstorleksgrupperna. Å andra sidan inverkar befolkningsutvecklingen i små kommuner på prognosen för verksamhetsbidraget på ett sätt som minskar utgifterna, fastän det kan vara svårt att realisera de möjligheter till besparingar som en minskning i servicebehovet medför. På det hela taget är det de små kommunstorleksgrupperna där det strukturella saldot försvagas mest.

Verksamhetens och investeringarnas allt svagare kassaflöde avspeglas naturligtvis även i kommunernas lånestockar. Under ramperioden ökar bruttolånet per invånare i nästan alla kommunstorleksgrupper, men relativt sett mest i de minsta kommunerna. Vissa kommuners resultatutveckling enligt tryckkalkylen (utan extraordinära poster) är också relativt svag i slutet av ramperioden, vilket delvis beror på ökningen i avskrivningarna i förhållande till årsbidraget. Enligt den kommunspecifika tryckkalkylen uppvisar resultatet enligt resultaträkningen i affärsbokföringen förlust för 117 kommuner 2026. Den förväntade resultatutvecklingen tyder på strukturella problem med driftsekonomin och på att inkomstbasen i vissa kommuner är otillräcklig för att täcka avskrivningarna.

I tabell 17 har förändringarna i verksamhetens och investeringarnas kassaflöde ställts i relation till intäkterna per enhet av kommunalskattesatsen. Det beräknade trycket på att höja kommunalskattesatsen tyder på att de flesta kommuner har ett behov av att anpassa driftsekonomin och genomföra strukturella reformer som förbättrar driftsekonomin på medellång sikt. År 2026 är det beräknade höjningstrycket störst i kommuner med mindre än 2 000 invånare. I dessa kommuner är kommunalskattesatsen redan i dag i regel högre än i de övriga kommungrupperna. I de större kommunstorleksgrupperna är det beräknade trycket på att höja kommunalskattesatsen fortfarande ungefär drygt 0,5 procentenheter i slutet av ramperioden. I kalkylen är det endast kommun som är föremål för granskning (omfattar kommunerna och deras affärsverk). Särskilt vad gäller stora städer gäller det att komma ihåg att utvecklingen av koncernens aktiebolag har en stor inverkan på hur kommunens ekonomi utvecklas, vilket inte har beaktats i denna kalkyl.

Tabell 17. Uppskattning av kommunernas kalkylerade avvikelser från finansiell balans (verksamhetens och investeringarnas kassaflöde) och av det kalkylerade trycket på att höja skattesatsen enligt kommunstorleksgrupp 2022–2026.

Det kalkylerade trycket på att höja skattesatsen (procentenheter)	2022	2023	2024	2025	2026
över 100 000 invånare	0,6	-0,3	0,4	0,5	0,7
40 001 – 100 000	0,0	-1,1	0,0	0,3	0,4
20 001 – 40 000	0,9	0,1	0,7	0,7	0,9
10 001 – 20 000	0,9	-0,5	-0,3	0,6	0,8
5 001 – 10 000	0,8	-0,5	-0,7	-0,2	0,1
2 001 – 5 000	1,4	-0,6	-0,2	0,9	1,4
mindre än 2 000	2,4	0,1	-0,6	1,6	2,1
Kommunerna i Fastlandsfinland sammanlagt	0,6	-0,4	0,2	0,5	0,7

Antalet kommuner med negativt årsbidrag och underskott beräknas öka

Utifrån den kommunspecifika tryckkalkylen har 10 kommuner ett negativt årsbidrag 2022. Mot slutet av ramperioden försämras läget när omkring 20 kommuner har ett negativt årsbidrag 2026 (tabell 18). Liksom tidigare år är kommunerna med negativt årsbidrag också under de närmaste åren i huvudsak små kommuner. Det negativa årsbidraget vittnar om strukturella problem med driftsekonomin, problem som bör lösas utan dröjsmål. Årsbidraget bör åtminstone täcka de årliga avskrivningarna, även om denna prognos också innebär osäkerhet på grund av varierande metoder för att periodisera avskrivningarna.

I slutet av ramperioden uppvisar några tio kommuner underskott i balansräkningen. Ökningen i antalet kommuner med underskott under ramperioden kan förklaras med att årsbidraget beräknas understiga avskrivningsnivån i flera kommuner. Utifrån tryckkalkylen kan det på så sätt hända att några kommuner i slutet av ramperioden uppfyller kriteriet för utvärderingsförfarande enligt kommunallagen när det gäller ackumulerat underskott i balansräkningen.

Tabell 18. Antal kommuner med negativt årsbidrag och underskott 2022–2026.

	2022	2023	2024	2025	2026
Negativt årsbidrag, st.	10	8	14	18	20
Underskott i balansräkningen, st.	12	15	16	25	29

Bilagor

Bilaga 1. Den totalekonomiska utvecklingen och vissa bakgrundsantaganden

BNP och sysselsättning	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP:s värde, miljarder euro	251,4	268,9	278,6	288,6	299,1	309,8
BNP, volymförändring, %	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Antalet sysselsatta, förändring, %	2,4	2,2	-0,2	0,3	0,4	0,3
Arbetslöshetsgrad, %	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Sysselsättningsgrad (15–64-åringar), %	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Lönesumma, förändring, %	5,1	4,8	3,3	3,3	3,4	3,3
Pensionsinkomster, förändring, %	1,3	3,7	7,8	3,9	3,4	3,2
Priser och kostnader, procent	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Allmän inkomstnivå	2,4	2,6	3,5	3,0	3,0	3,0
Kommunernas inkomstnivå	2,3	2,3	3,8	3,8	4,4	4,0
Konsumentpriser	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9	2,0
Byggnadskostnadsindex	5,5	8,6	3,3	2,3	2,4	2,4
Basprisindex för hemmamarknadsvaror	9,0	20,5	4,5	2,3	2,3	2,5
Prisindex för basservicen	2,4	3,8	3,8	3,3	3,8	3,7
VOS-index som använts i BUP	2,4	2,5	3,8			

Kommunarbetsgivarens socialskyddsavgifter, %	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Sjukförsäkringsavgift	1,5	1,3	1,6	1,5	1,5	1,5
Arbetslöshetsförsäkringspremie	1,8	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
Pensionsavgift (KomPL)	20,6	20,3	20,3	20,3	20,3	20,8
Lärarnas pensionsavgift	16,2	16,6	16,6	16,6	16,6	17,3
Övriga socialförsäkringsavgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Kommunarbetsgivarens avgifter sammanlagt	24,7	24,3	24,5	24,4	24,4	24,9
De försäkrades socialskyddsavgifter, %	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Löntagares pensionsavgift, under 53 år	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Löntagares pensionsavgift, över 53 år	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	7,2
Poängtal för ArPL-index	2 631	2 691	2 864	2 935	2 997	3 060
ArPL-index, förändring	0,5	2,3	6,4	2,5	2,1	2,1
Poängtal för FPL-index	1 639	1 674	1 798	1 837	1 872	1 908
FPL-index, förändring	0,4	2,1	7,4	2,2	1,9	1,9

Bilaga 2. Fördelning av poster som överförs från den kommunala ekonomin vid utgången av 2022

	Mn euro
Löner och arvoden	9 176
Arbetsgivarens socialskyddsavgifter	2 334
Köp	11 090
Socialt stöd	735
Övriga verksamhetskostnader	672
Försäljningsinkomster	700
Avgiftsinkomster	1 521
Understöd och bidrag	501
Övriga verksamhetsintäkter	361
Tillverkning för eget bruk	3
Verksamhetsintäkter	3 087
Verksamhetskostnader	24 008
Slitage	313
Verksamhetsbidrag	- 20 921
Nettokostnader	- 21 234
Investeringar	950
Lånestock per 31.12	5 100
Likvida medel per 31.12	300

Bilaga 3. Effekterna av statens åtgärder på kommunernas och samkommunernas ekonomi, miljoner euro, förändring 2022–2023 (i tabellen ingår inga åtgärder som föranleds av social- och hälsovårdsreformen).

	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Finansministeriets förvaltningsområde	63	75,3	12,3	63	54,8	-8,2	-20,5
Tidigareläggning av undervisningen i A1-språket	12	12	0	12	12	0	0
Minskning av statsandelen från och med 2023			0		-33	-33	-33
Subjektiv rätt till småbarnspedagogik	17	17	0	17	17	0	0
Minskning av gruppstorlekarna inom småbarnspedagogiken	16	16	0	16	16	0	0
Stöd för småbarnspedagogiken	6,3	15	8,8	6,3	15	8,7	-0,1
Utvidgning av läroplikten, överföring från moment 29.10.30	9,7	10,7	1	9,7	10,7	1	0
Ersättning till kommunerna för skyldigheten att delta i beredningen av social- och hälsovårdsreformen	2		-2	2		-2	0
Engagerande arbete i skolgemenskapen		3,3	3,3		3,3	3,3	0
Bortfall av avdraget i samband med finansieringen av läkar- och läkarhelikopterverksamheten		0	0		22,6	22,6	22,6
Genomförande av dricksvattendirektivet		1,3	1,3		1,3	1,3	0
Tidsbundet avdrag i anslutning till slopandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna		0	0		-10	-10	-10
Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	393,9	424,3	30,4	351,6	400,9	49,3	18,9
Kostnadseffekter till följd av gymnasiereformen	7,7	7,7	0	7,7	7,7	0	0
Möjlighet för alla att delta i hobbyer i samband med skoldagen	26,1	26,1	0	13,1	13,1	0	0
Fastställande av priset för enhet för gymnasieutbildning, ökning av statsandelen	17,1	17,1	0	7,2	7,2	0	0
Utvidgning av läroplikten, folkhögskolor (överföring från moment 29.10.30)	0,4	0,4	0	0,4	0,4	0	0

	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Utvidgning av läroplikten inom yrkesutbildningen (överföring från moment 29.10.30)	10,1	16,5	6,4	10,1	16,5	6,4	0
Utvidgning av läroplikten inom gymnasieutbildningen (överföring från moment 29.10.30)	26,2	43,6	17,4	26,2	43,6	17,4	0
Stärkande av elev- och studerandevården inom den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet	20	29	9	20	29	9	0
Programmet för utveckling av kvaliteten och jämlikheten inom den grundläggande utbildningen	67,1	0	-67,1	57	0	-57	10,1
Program för kvalitets- och jämlikhetsarbete inom småbarnspedagogiken	85,9	0	-85,9	77,5	0	-77,5	8,4
Kompetensutveckling för invandrare i syfte att stärka förutsättningarna för sysselsättning	3,3		-3,3	2,5		-2,5	0,8
Ökning av antalet studerandeår inom närvårdarutbildningen som ett led i förberedelserna inför ändringen av dimensioneringen av vårdare	31,8	22,2	-9,6	31,8	22,2	-9,6	0
Utveckling av kontinuerligt lärande och kompetens		4,2	4,2		4,2	4,2	0
Programmet för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning (regeringsprogr. 2019, av engångsnatur)	9		-9	9		-9	0
Anställning av lärare och handledare samt stödåtgärder i anslutning till undervisningen och handledningen (regeringsprogr. 2019, av engångsnatur)	51,8		-51,8	51,8		-51,8	0
Utvidgning av uppsökande ungdomsarbete (regeringsprogr. 2019, av engångskaraktär)	4,5		-4,5	4,5		-4,5	0
Stöd för genomförandet av reformen av småbarnspedagogiken	8,8		-8,8	8,8		-8,8	0
Försök med att revidera grunderna för utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning	3,7	3,7	0	3,7	3,7	0	0
Överföring av verksamhet som finansieras med tippningsvinstmedel till verksamhet som finansieras med budgetmedel	6,6	5,9	-0,7	6,6	5,9	-0,7	0

	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Reformen av det kontinuerliga lärandet (RRF pelare 3)	4		-4	4		-4	0
Överföring av verksamhet som finansieras med tippningsvinstmedel till verksamhet som finansieras med budgetmedel	7,8		-7,8	7,8		-7,8	0
Reformen av det kontinuerliga lärandet (RRF pelare 3)		3,7	3,7		3,7	3,7	0
Projektet Uleåborg Europas kulturhuvudstad 2026		1,6	1,6		1,6	1,6	0
Strukturstöd till företag och sammanslutningar inom kulturbranschen och de kreativa branscherna (RRF pelare 3)	2,1		-2,1	2,1		-2,1	0
Strukturstöd till företag och sammanslutningar inom kulturbranschen och de kreativa branscherna (RRF pelare 3)		1,4	1,4		1,4	1,4	0
Kommunernas kostnader för anordnande av småbarnspedagogik för barn som kommit från Ukraina		60	60		60	60	0
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen /barn från Ukraina		117,6	117,6		117,6	117,6	0
Finska eller svenska som andra språk och undervisning i elevens eget modersmål /barn från Ukraina		2,8	2,8		2,5	2,5	-0,4
Integrationsutbildning/personer från Ukraina		2,9	2,9		2,9	2,9	0
Stärkande av finansieringsunderlaget för yrkesutbildningen		37	37		37	37	0
Tillägg av engångsnatur för utbildning av omsorgsassistenter och personer från Ukraina		11,4	11,4		11,4	11,4	
Läroplansarbetet för utökandet med en årsveckotimme i högstadiet (B1-språket)		0,5	0,5		0,5	0,5	
Omsorgsassistentutbildningen		5,5	5,5		5,5	5,5	
Stödjande av ungdomsverksamhet (stöd till östra Finland)		0,7	0,7		0,7	0,7	
Ökning av finansieringen för kulturverksamhet, idrott och motion och ungdomsarbete		2,9	2,9		2,9	2,9	

	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	47,5	44,7	-2,8	47,5	44,7	-2,8	0
Förstärkning av navigatorverksamhetens tvärssektoriella karaktär.	3,2	0	-3,2	3,2	0	-3,2	0
Evakuerade från Afghanistan (statsrådets beslut)	2,4	2,4	0	2,4	2,4	0	0
Höjningar av flyktingkvoten	1,9	3,2	1,3	1,9	3,2	1,3	0
Talent Hub	3	1	-2	3	1	-2	0
Avtalsbaserat samarbete mellan staten, städerna och regionerna (regeringsprogr. 2019)	7,7	0	-7,7	7,7	0	-7,7	0
Frivillig utveckling av regionerna (regeringsprogr. 2019)	6,3	0	-6,3	6,3	0	-6,3	0
Kommunernas kompetenscentrumverksamhet (regeringsprogr. 2019)	3	0	-3	3	0	-3	0
Handlednings- och rådgivningstjänster för invandrare (regeringsprogr. 2019)	3	0	-3	3	0	-3	0
Stöd till näringslivet och turismen i regionerna, städernas ekosystem	17		-17	17		-17	0
Byggande av Kutila kanal		0,5	0,5		0,5	0,5	
Kommunernas kompetenscentrumverksamhet och handlednings- och rådgivningstjänster för invandrare		3,5	3,5		3,5	3,5	0
RP om ändring av integrationslagen, tillfälligt skydd		34,1	34,1		34,1	34,1	
Miljöministeriets förvaltningsområde	96,1	87,7	-8,4	96,1	87,7	-8,4	0
Kommunernas klimatåtgärder		2,6	2,6		2,6	2,6	0
Utveckling och utvidgning av boenderådgivningen	2,7	4	1,3	2,7	4	1,3	0
Understöd för avskaffande av bostadslöshet	3		-3	3		-3	0
Understöd för slopande av oljeuppvärmning av fastigheter i kommuner, församlingar och föreningar	2,5		-2,5	2,5		-2,5	0
Understöd för digitalisering av områdesanvändningen och byggandet		2,9	2,9		2,9	2,9	0

	Utgifter 2022	Utgifter 2023	Förändring i utgifterna	Inkomster 2022	Inkomster 2023	Förändring i inkomsterna	Netto
Understöd för MBT-kommunalteknik	25	25	0	25	25	0	0
Startbidrag, MBT	21	21	0	21	21	0	0
Höjning av startbidraget för träbyggande i MBT-områden	5,9	6,7	0,7	5,9	6,7	0,7	0
Energiunderstöd	4		-4	4		-4	0
Förortsprogrammet	5,5	0	-5,5	5,5	0	-5,5	0
Understöd för istandsättning av bostäder så att de lämpar sig för äldre	10	0	-10	10	0	-10	0
Rivningsbidrag	8	8	0	8	8	0	0
Bidrag till näringscykelåtgärder	7,5	15	7,5	7,5	15	7,5	0
Understöd till kommuner och landskapsförbund för byggande som stöder den gröna omställningen	1	2,5	1,5	1	2,5	1,5	0
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	60,7	50,5	-10,2	60,7	50,5	-10,2	0
MBT-åtgärder, basunderhåll av transportinfrastrukturen (inklusive promenader och cykling)	11,5	7,5	-4	11,5	7,5	-4	0
MBT-åtgärder, understöd för trafikinfrastruktur	39,7	22,5	-17,2	39,7	22,5	-17,2	0
Vägförbindelse från Sahasaarenkatu till bioproduktfabriken i Kemi	3	2	-1	3	2	-1	0
Understöd som beviljas för främjande av promenader och cykling	6,5	3,5	-3	6,5	3,5	-3	0
Projektet för förbindelsen mellan landsväg 8155 och Uleåborg hamn (Poikkimaantie)		15	15		15	15	0
Skatter och avgifter					60,8	60,8	
Sänkning av avgifterna för småbarnspedagogik fr.o.m. 1.8.2023					-29,2	-29,2	
Kompensation för samfundsskatt med anledning av sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik					90	90	
TOTALT	661,1	682,4	21,3	618,9	699,5	80,6	59,3

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-367-093-8 (pdf)

November 2022